

II.

Informace
o pokladním plnění státního rozpočtu České republiky
za 1. čtvrtletí 2010

O b s a h

	Strana
INFORMACE O POKLADNÍM PLNĚNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA 1. ČTVRTLETÍ 2010	1
A. POKLADNÍ PLNĚNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU	1
1. Záměry schváleného rozpočtu na rok 2010	1
2. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu	3
3. Příjmy státního rozpočtu	6
4. Výdaje státního rozpočtu	14
B. ŘÍZENÍ STÁTNÍHO DLUHU	25
1. Vývoj státního dluhu	25
2. Příjmy a výdaje kapitoly Státní dluh	28
3. Dluhová strategie a řízení rizik	32
3. Řízení likvidity státní pokladny	35
C. SITUAČNÍ ZPRÁVA STÁTNÍ POKLADNY	39

Tabulková část :

- Tab. č. 1 Pokladní plnění státního rozpočtu ČR 2010 – příjmy
- Tab. č. 2 Pokladní plnění státního rozpočtu ČR 2010 – výdaje
- Tab. č. 3 Příjmy kapitol r. 2010
- Tab. č. 3 Výdaje kapitol r. 2010
- Tab. č. 5 Souhrnná pozice státní pokladny
- Tab. č. 6 Meziroční srovnání celostátních daňových příjmů

Informace
o pokladním plnění státního rozpočtu České republiky
za 1. čtvrtletí 2010

Informace o plnění státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2010 je předkládána ve zjednodušené formě a obsahuje pouze **výsledky pokladního plnění státního rozpočtu**, jak to ukládá § 20 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.

Některé údaje v předkládané informaci nemusí být tedy plně srovnatelné s údaji, které jsou obsaženy ve finančních výkazech jednotlivých kapitol státního rozpočtu a jsou sumarizovány zhruba jeden měsíc po skončení čtvrtletí.

Součástí informace je kromě stručného hodnocení příjmů a výdajů státního rozpočtu z podkladů ČNB i **vývoj státního dluhu a situační zpráva o státní pokladně.**

A. POKLADNÍ PLNĚNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU

1. Záměry schváleného rozpočtu na rok 2010

Státní rozpočet na rok 2010 byl schválen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR 9. prosince 2009 **zákonem č. 487/2009 Sb.**, který stanovil **příjmy ve výši 1 022,2 mld. Kč, výdaje ve výši 1 184,9 mld. Kč a schodek ve výši 162,7 mld. Kč.**

Východiska přípravy státního rozpočtu na rok 2010 byla následující:

- výdajové rámce na léta 2010 a 2011 stanovené usnesením Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR č. 966/2008;
- střednědobý výhled státního rozpočtu ČR na léta 2010 a 2011 schválený usnesením vlády č. 1194/2008 a předložený PSP ČR na vědomí;
- predikce základních makroekonomických indikátorů do roku 2012 (zpracovaná Ministerstvem financí v červenci 2009);
- zákon č. 362/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s návrhem zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2010;

- zákon č. 418/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu.

Rozpočet vycházel z predikce makroekonomických indikátorů pro rok 2010, které tvoří jedno z podstatných východisek pro odhady rozpočtových čísel jak na straně příjmů, tak na straně výdajů. Návrh rozpočtu počítal s meziročním přírůstkem hrubého domácího produktu ve stálých cenách o 0,3 %, s prognózou meziroční míry inflace 1,1 % a průměrnou mírou nezaměstnanosti 8,5 %.

Následující tabulka naznačuje tendence základních ukazatelů schváleného rozpočtu na rok 2010 ve srovnání s rozpočtem a skutečností roku 2009:

v mld. Kč

	2009		2010	Rozdíl	Rozdíl	Index v %	Index v %
	Rozpočet schválený *)	Skutečnost	Rozpočet schválený	SR 2010- SR 2009	SR 2010 Skut.2009	SR 2010/ SR 2009	SR 2010/ Skut.2009
Celkové příjmy	1 114,00	974,61	1 022,22	-91,78	47,60	91,8	104,9
<i>Daňové příjmy (bez poj. na SZ)</i>	<i>595,52</i>	<i>485,36</i>	<i>534,74</i>	<i>-60,78</i>	<i>49,38</i>	<i>89,8</i>	<i>110,2</i>
DPH	194,10	176,72	188,60	-5,50	11,88	97,2	106,7
Spotřební daně (vč. energetických daní)	143,90	123,84	141,10	-2,80	17,26	98,1	113,9
DPPO	130,30	83,34	100,30	-30,00	16,96	77,0	120,4
DPFO	107,20	85,65	88,30	-18,90	2,65	82,4	103,1
Ostatní daňové příjmy	20,02	15,82	16,44	-3,58	0,62	82,1	103,9
<i>Pojistné na SZ</i>	<i>396,68</i>	<i>347,86</i>	<i>367,13</i>	<i>-29,56</i>	<i>19,27</i>	<i>92,5</i>	<i>105,5</i>
<i>Nedaňové a ost. příjmy</i>	<i>121,80</i>	<i>141,39</i>	<i>120,35</i>	<i>-1,45</i>	<i>-21,04</i>	<i>98,8</i>	<i>85,1</i>
Celkové výdaje	1 166,18	1 167,01	1 184,92	18,74	17,91	101,6	101,5
<i>Běžné výdaje</i>	<i>1 052,09</i>	<i>1 033,84</i>	<i>1 069,47</i>	<i>17,38</i>	<i>35,63</i>	<i>101,7</i>	<i>103,4</i>
<i>Kapitálové výdaje</i>	<i>114,09</i>	<i>133,16</i>	<i>115,45</i>	<i>1,35</i>	<i>-17,72</i>	<i>101,2</i>	<i>86,7</i>
Saldo SR	-52,18	-192,39	-162,70	-110,52	29,69	311,8	84,6

*) vč. zákona č. 423/2009 Sb., kterým se změnil zákon č. 475/2008 Sb., o státním rozpočtu

V porovnání se skutečností roku 2009 počítá schválený rozpočet na rok 2010 s růstem celkových příjmů o 47,6 mld. Kč, tj. o 4,9 %, celkové výdaje by měly vzrůst o 17,9 mld. Kč, tj. o 1,5 %, a schodek by tak měl být nižší o 29,7 mld. Kč.

Z růstu celkových příjmů o 47,6 mld. Kč připadá na příjmy z daní a poplatků růst o 49,4 mld. Kč, tj. o 10,2 %, když největší nárůst proti skutečnosti 2009 představují předpokládaná inkasa spotřebních daní (o 17,3 mld. Kč, tj. o 13,9 %), daní z příjmů právnických osob (o 17,0 mld. Kč, tj. o 20,4 %) a DPH (o 11,9 mld. Kč, tj. o 6,7 %). Rozpočet příjmů z pojistného na sociální zabezpečení je proti skutečnosti 2009 vyšší o 19,3 mld. Kč, tj. o 5,5 %. Rozpočet počítá se zachováním sazeb jednotlivých složek pojistného jako v roce 2009. Rozpočet nedaňových a ostatních příjmů by měl klesnout o 21,0 mld. Kč, tj. o 14,9 %. Toto srovnání zkrsluje vysoká skutečnost roku 2009 ovlivněná především usnesením vlády č. 122/2009 z února 2009, kterým vláda schválila převedení 31,7 mld. Kč z rezervních fondů organizačních složek státu do příjmů kapitoly VPS (tyto prostředky byly v roce 2009 určeny na snížení schodku státního rozpočtu). Proti rozpočtu

2009 počítá rozpočet 2010 s poklesem o 1,4 mld. Kč, tj. o 1,2 %. **Transfery přijaté od EU a převody z Národního fondu by měly dosáhnout 95,1 mld. Kč** (rozpočet 2009 činil 96,3 mld. Kč a skutečnost 2009 dosáhla 59,6 mld. Kč).

Výdajová strana státního rozpočtu počítá s **vyšším čerpáním** prostředků proti skutečnosti 2009 o **17,9 mld. Kč**, z toho **růst o 35,6 mld. Kč** (tj. o 3,4 %) připadá na **běžné výdaje** a **pokles o 17,7 mld. Kč** (tj. o 13,3 %) na **výdaje kapitálové**.

Na **růstu rozpočtovaných běžných výdajů** proti skutečnosti 2009 se podílejí především **úroky a ostatní finanční výdaje (růst o 10,6 mld. Kč)**. **Sociální dávky** počítají v rozpočtu na rok 2010 s růstem proti skutečnosti 2009 o **4,5 mld. Kč** (tj. o 1,0 %). Z toho výdaje na **důchody** by měly růst o 6,4 mld. Kč. **Mandatorní výdaje** by měly dosáhnout **652,8 mld. Kč** a **převýšit** tak skutečnost 2009 o **35,5 mld. Kč**, tj. o 5,0 %. Jejich **podíl na celkových výdajích** má vzrůst na **55,1 %** (rozpočet 2009 předpokládal podíl ve výši 53,5 %, skutečnost 2009 dosáhla podílu 53,3 %).

Na **poklesu rozpočtu kapitálových výdajů** se podílejí především investiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně, které proti skutečnosti 2009 klesly z 27,4 mld. Kč na plánované 6,2 mld. Kč (proti rozpočtu 2009 se však jedná o pokles jen o 2,9 mld. Kč). Dále to jsou například nižší investice do pořízení dlouhodobého hmotného majetku (o 9,7 mld. Kč).

2. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu

Z údajů o pokladním plnění státního rozpočtu vykázaných ČNB ke konci března roku 2010 vyplývá **převaha výdajů** státního rozpočtu nad jeho **příjmy o 45,9 mld. Kč**. Celkové **příjmy** dosáhly výše **249,2 mld. Kč** a **výdaje 295,1 mld. Kč**.

Ukazatel	Skutečnost leden-březen 2009	2010			v mld. Kč	
		Schválený rozpočet	Skutečnost leden-březen	% plnění	% plnění v roce 2009	Index 2010/2009
PŘÍJMY CELKEM	271,57	1022,22	249,17	24,4	24,4	91,8
VÝDAJE CELKEM	273,91	1184,92	295,11	24,9	23,5	107,7
SALDO	-2,35	-162,70	-45,94	28,2	4,5	1958,5

Celkové příjmy státního rozpočtu za 1. čtvrtletí roku 2010 ve výši **249,2 mld. Kč** představovaly **24,4 % schváleného rozpočtu** (v roce 2009 to bylo také 24,4 %) a **meziroční pokles o 22,4 mld. Kč**, tj. o 8,2 %. **Proti 1/4 rozpočtu bylo inkaso o 6,4 mld. Kč nižší**. Na meziročním poklesu se podílely zejména **nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery** (pokles o 28,7 mld. Kč, tj. o 43,0 %); ovlivněno především **usnesením vlády č. 122/2009** z února 2009, kterým vláda schválila **převedení 31,7 mld. Kč z rezervních**

fondů organizačních složek státu do příjmů kapitoly VPS (tyto prostředky byly v roce 2009 určeny na snížení schodku státního rozpočtu). Dalších 3,6 mld. Kč v rámci tohoto usnesení a usnesení vlády č. 1626/2008 a č. 457/2009 představovalo souvztažné zvýšení příjmů i výdajů bez vlivu na schodek. **Bez těchto částek by nedaňové a ostatní příjmy byly meziročně o cca 6,6 mld. Kč vyšší**, především díky **příjmům z rozpočtu EU** (transfery přijaté od EU a Národního fondu). Ty činily **26,7 mld. Kč** (plnění na 28,0 %), což je **o 9,1 mld. Kč více** než v březnu 2009.

Na meziročním poklesu celkových příjmů se podílelo i **inkaso pojistného na sociální zabezpečení** (pokles o 5,3 mld. Kč, tj. o 5,8 %).

Naopak **inkaso daňových příjmů** vykázalo **meziroční růst o 11,6 mld. Kč** (o 10,2 %). Největší zásluhu na tom mělo inkaso spotřebních daní vč. energetických daní (růst o 7,7 mld. Kč) a také inkaso DPH (růst o 4,4 mld. Kč).

Celkové výdaje státního rozpočtu v 1. čtvrtletí roku 2010 ve výši **295,1 mld. Kč** představovaly **24,9 % schváleného rozpočtu** (v roce 2009 to bylo 23,5 %). **Meziročně vzrostly o 21,2 mld. Kč**, tj. o 7,7 %. **Proti alikvotě rozpočtu byly nižší o 1,1 mld. Kč**. Výrazný meziroční růst souvisí především s převody prostředků **na přímé náklady škol zřizovaných obcemi a kraji**. Zatímco v 1. čtvrtletí roku 2010 byla již převedena záloha na 1 i 2. čtvrtletí v celkové výši **39,0 mld. Kč** (o 19,7 mld. Kč více než v roce 2009), v roce 2009 došlo k převodu zálohy na 2. čtvrtletí až v dubnu. Na **sociálních dávkách** bylo vyčerpáno **108,6 mld. Kč** při **meziročním růstu o 3,7 mld. Kč** (z toho na **důchody** připadlo **86,2 mld. Kč** při meziročním růstu o 3,7 mld. Kč).

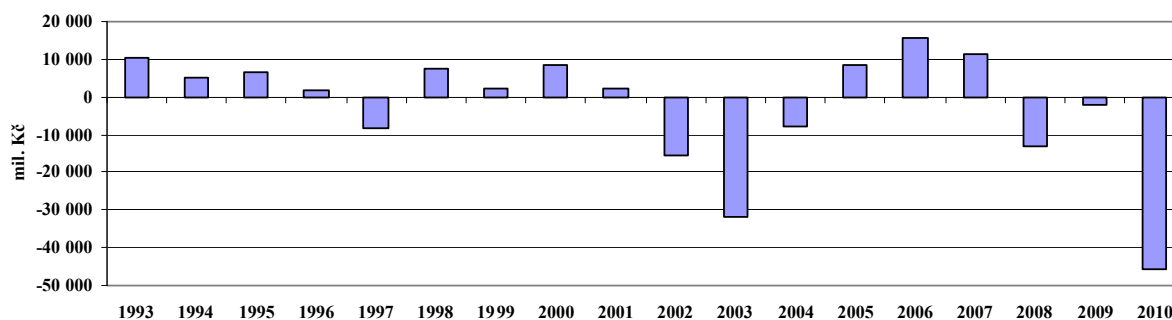
V rámci **kapitálových výdajů** (**33,1 mld. Kč** při meziročním růstu o 1,2 mld. Kč) se výrazně projevíly **transfery Státnímu fondu dopravní infrastruktury** (**15,6 mld. Kč** při meziročním růstu o 3,0 mld. Kč).

Vykázané **saldo hospodaření** státního rozpočtu (**-45,9 mld. Kč**) za 1. čtvrtletí roku 2010 představovalo **výsledek o 43,6 mld. Kč horší než ve stejném období roku 2009**. Proti čtvrtletní alikvotě schváleného schodku je to **výsledek o 5,3 mld. Kč horší**.

Meziroční srovnání negativně zkruslují výše zmíněné **usnesení vlády č. 122/2009** a také již uvedená **záloha na 2. čtvrtletí na přímé náklady škol zřizovaných obcemi a kraji** (**bez těchto vlivů ve výši přes 50 mld. Kč by hospodaření státního rozpočtu vykázalo lepší výsledek než v loňském roce**).

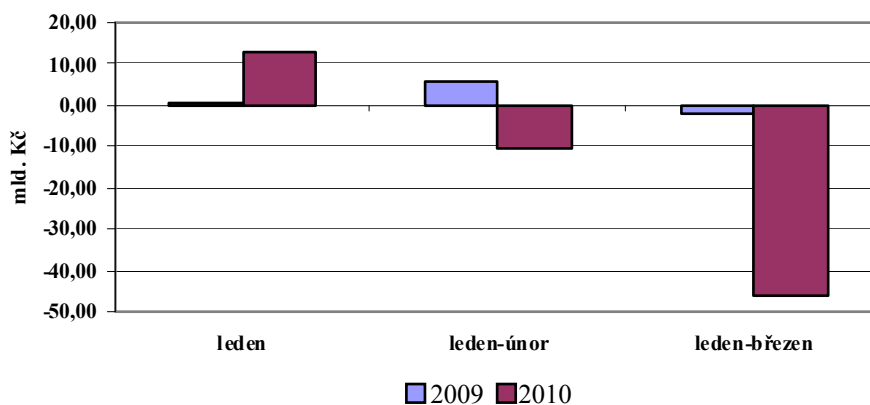
Následující tabulka a graf ukazují vývoj salda státního rozpočtu v 1. čtvrtletí v letech 1993 – 2010.

																mil. Kč	
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
10 410	4 880	6 491	1 701	-8 520	7 591	2 077	8 347	2 371	-15 737	-31 840	-7 819	8 248	15 754	11 263	-13 347	-2 346	-45 942

Vývoj salda hospodaření státního rozpočtu v průběhu 1. čtvrtletí roku 2010 ukazuje následující graf:

Vývoj salda státního rozpočtu za 3 měsíce roku 2009 a 2010

Podrobněji je hodnocení jednotlivých druhů příjmů a výdajů státního rozpočtu provedeno v dalších částech informace.

3. Příjmy státního rozpočtu

Za první čtvrtletí roku 2010 vykázal státní rozpočet celkové příjmy ve výši 249,2 mld. Kč, t.j. 24,4 % celoročního rozpočtu, z toho daňové příjmy představují 125,8 mld. Kč (23,5 %), příjmy z pojistného na sociální zabezpečení 85,4 mld. Kč (23,3 %) a ostatní příjmy 38,0 mld. Kč (31,6 %).

Příjmy státního rozpočtu	2009		2010		% plnění SR leden-březen 2009	Index skutečnost 2010/2009
	Skutečnost leden-březen	Schválený rozpočet	Skutečnost leden-březen	% plnění		
	1	2	3	4=3:2		
Příjmy celkem	271,57	1022,22	249,17	24,4	24,4	91,8
v tom:						
Daňové příjmy celkem	204,85	901,86	211,16	23,4	20,6	103,1
<i>Daňové příjmy (bez pojistného SZ)</i>	<i>114,18</i>	<i>534,74</i>	<i>125,80</i>	<i>23,5</i>	<i>19,2</i>	<i>110,2</i>
v tom:						
- DPH	37,82	188,60	42,27	22,4	19,5	111,8
- spotřební daně (vč. tzv. energetických daní)	25,45	141,10	33,17	23,5	17,7	130,3
- daně z příjmů PO	22,12	100,30	22,11	22,0	17,0	100,0
- daně z příjmů FO	24,27	88,30	24,29	27,5	22,6	100,1
vybírána srážkou	1,55	6,60	1,52	23,0	22,8	98,0
ze závislé činnosti	19,31	71,80	18,97	26,4	22,1	98,2
z přiznání	3,41	9,90	3,81	38,5	26,2	111,7
- správní poplatky	0,53	2,42	0,46	18,9	21,9	86,4
- majetkové daně	2,18	9,10	1,90	20,8	18,5	87,0
- clo	0,40	1,30	0,33	25,5	24,8	83,7
- poplatky za uložení odpadů*)	0,37	1,35	0,40	29,8	27,2	109,5
- ostatní daňové příjmy**)	1,04	2,27	0,87	38,2	36,5	82,9
Pojistné na SZ	90,67	367,13	85,36	23,3	22,9	94,2
z toho: na důchodové pojištění	80,59	329,49	75,88	23,0	22,9	94,2
Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery	66,72	120,35	38,01	31,6	54,8	57,0
v tom:						
- kapitoly	26,87	104,95	32,18	30,7	25,0	119,8
z toho: transfery přijaté od EU a Národního fondu	17,53	95,10	26,66	28,0	18,2	152,1
převody z fondů OSS	5,92	0,00	1,76	x	x	29,7
přijaté sankční platby	0,37	0,97	0,36	37,8	29,5	99,8
soudní poplatky	0,30	0,86	0,25	28,6	49,4	83,0
dobrovolné pojistné	0,12	0,40	0,14	36,1	14,4	x
- kapitola Operace SFA	0,60	4,26	1,29	30,3	17,2	214,4
- kapitola Státní dluh	1,62	6,87	2,21	32,1	24,3	135,8
- VPS	37,63	4,28	2,33	54,4	872,3	6,2
v tom :						
- příjmy z úroků a real.fin.majet.	0,01	0,07	0,00	5,1	18,9	27,1
- splátky půjček ze zahraničí	0,29	0,05	0,04	72,8	182,6	13,0
- ostatní příjmy VPS**)	37,32	4,17	2,29	54,9	912,9	6,1

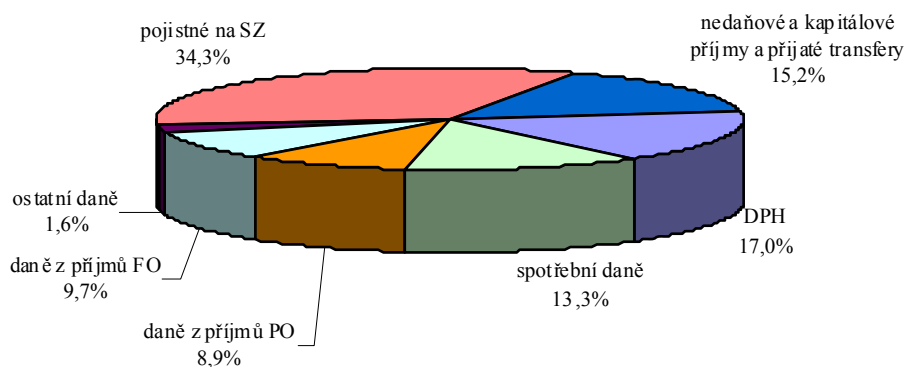
*) rozpočet i skutečnost za kapitolu OSFA

***) dopočet do celku

Z celkových příjmů představují 34,3 % příjmy z pojistného na sociální zabezpečení, 17,0 % tvoří daň z přidané hodnoty (DPH), 13,3 % je podíl příjmů ze spotřebních daní, 9,7 % jsou daně z příjmů fyzických osob (DPFO) a 8,9 % daně z příjmů právnických osob (DPPO). Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace představují cca 15,2 %. Ostatní příjmy zahrnující mimo jiné clo, poplatky a odvody v oblasti životního prostředí, majetkové daně,

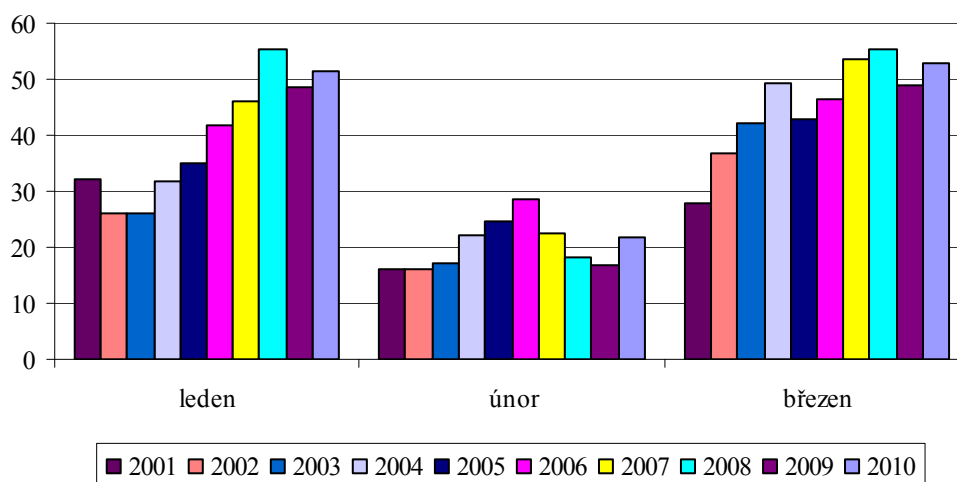
správní poplatky a tržby z prodeje kolků jsou váhově méně významné a představují 1,6 % celkových příjmů.

Struktura celkových příjmů za 1. čtvrtletí 2010 je zřejmá z grafu:

Příjmy z daní a poplatků dosáhly za první čtvrtletí letošního roku 125,8 mld. Kč, což představuje 23,5 % schváleného rozpočtu a **meziroční nárůst o 11,6 mld. Kč, tj. o 10,2 %** (rozpočet počítá s růstem 10,2 % proti skutečnosti roku 2009). Ve srovnání se stejným obdobím minulého roku je plnění rozpočtu o 4,3 procentního bodu lepší.

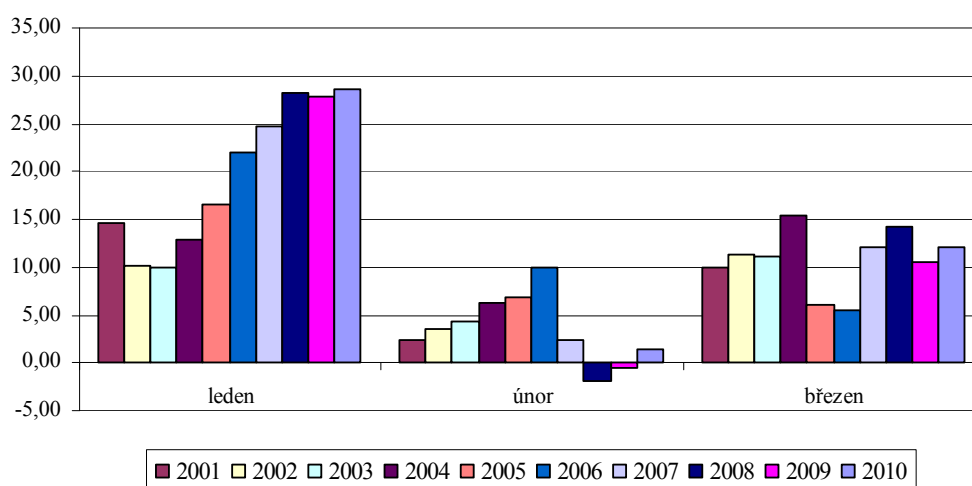
Vývoj daňových příjmů bez pojistného na sociální zabezpečení v jednotlivých měsících 1. čtvrtletí je patrný z následujícího grafu (v mld. Kč):

Na dani z přidané hodnoty bylo za 1. čtvrtletí letošního roku vybráno **42,3 mld. Kč**, tj. **22,4 %** rozpočtu, což je o 2,9 procentního bodu vyšší plnění než ve stejném období minulého roku. **Meziroční růst o 4,4 mld. Kč, tj. o 11,8 %**, je proti rozpočtované dynamice (6,7 % - měřeno ke skutečnosti 2009) vyšší o 5,1 procentního bodu.

Meziroční vývoj je z části ovlivněn zvýšením obou sazeb DPH s účinností od 1.1.2010 o 1 procentní bod na 10 procent u snížené sazby a na 20 procent u základní sazby DPH. Inkaso v období 1. čtvrtletí letošního roku zahrnuje platbu daňové povinnosti za prosinec a poslední čtvrtletí roku 2009, stejně jako vrácení nadměrných odpočtů přiznaných za stejné období loňského roku. Z tohoto důvodu se plný dopad zvýšení sazeb DPH začal projevovat až v inkasu za měsíc březen 2010. Z analýz vyplývá, že důvodem vyššího inkasa DPH v prvních měsících roku 2010 jsou rychleji klesající nadměrné odpočty a vratky DPH a pomaleji klesající daňová povinnost oproti roku 2009. Klesající daňová povinnost může být ukazatelem zhoršující se finanční situace domácností a rostoucí nezaměstnanosti. Ve druhé polovině roku by měla konečná spotřeba domácností začít rychleji růst, což by mělo znamenat i růst daňové povinnosti. Dalším faktorem, který by měl zvyšovat inkaso DPH, je rostoucí inflace, která by se měla postupně zvyšovat po celý rok 2010.

Meziroční srovnání inkasa DPH za jednotlivé měsíce 1. čtvrtletí (v mld. Kč):

Inkaso **spotřebních daní (včetně tzv. daní energetických) dosáhlo výše 33,2 mld. Kč, což představuje 23,5 % rozpočtu** (ke konci března 2009 to bylo plnění na 17,7 %). Proti stejnému období minulého roku došlo k růstu inkasa u těchto daní **o 7,7 mld. Kč, tj. o 30,3 %**. Rozpočet počítá s růstem o 13,9 % proti skutečnosti roku 2009. Projevuje se zde zvýšení sazeb spotřební daně z minerálních olejů, tabákových výrobků, piva a lihu. Tento růst by se měl v plné míře projevit až v dubnovém inkasu. Důvodem je splatnost spotřební daně a vliv předzásobení se výrobky s nižší sazbou spotřební daně.

Inkaso váhově nejsilnější položky, **spotřební daně z minerálních olejů**, činilo v prvním čtvrtletí roku 2010 **17,1 mld. Kč** a zaznamenalo oproti stejnému období roku 2009 nárůst o 0,3 mld. Kč (tj. o 1,8 %).

Ve sledovaném období vzrostlo rovněž inkaso spotřební **daně z tabákových výrobků, na 11,2 mld. Kč** (nárůst oproti 1. čtvrtletí roku 2009 o 6,4 mld. Kč). Vyšší inkaso zřejmě ovlivnilo lednové předzásobení se výrobci před zvýšením sazby daně (od 1.2.2010).

Inkaso spotřební **daně z lihu** vykazuje v prvním čtvrtletí roku 2010 oproti stejnému období roku 2009 nárůst o 0,8 mld. Kč na **2,9 mld. Kč**.

Inkaso spotřební **daně z piva** rovněž mírně vzrostlo, a to o 0,1 mld. Kč a činilo tak v prvním čtvrtletí roku 2010 **0,8 mld. Kč**. Přibližně na stejné úrovni výběru minulého roku zůstala spotřební **daň z vína** a činila 0,16 mld. Kč.

V případě **energetických daní** zavedených od 1. 1. 2008 (spotřební daň z elektřiny, pevných paliv, zemního plynu a některých dalších plynů) bylo v prvním čtvrtletí roku 2010 vybráno 0,9 mld. Kč, tedy 29,4 % schváleného rozpočtu. Inkaso je na úrovni prvního čtvrtletí roku 2009.

Z výše uvedeného se lze domnívat, že rozpočtovaná částka v případě spotřebních daní bude pravděpodobně naplněna.

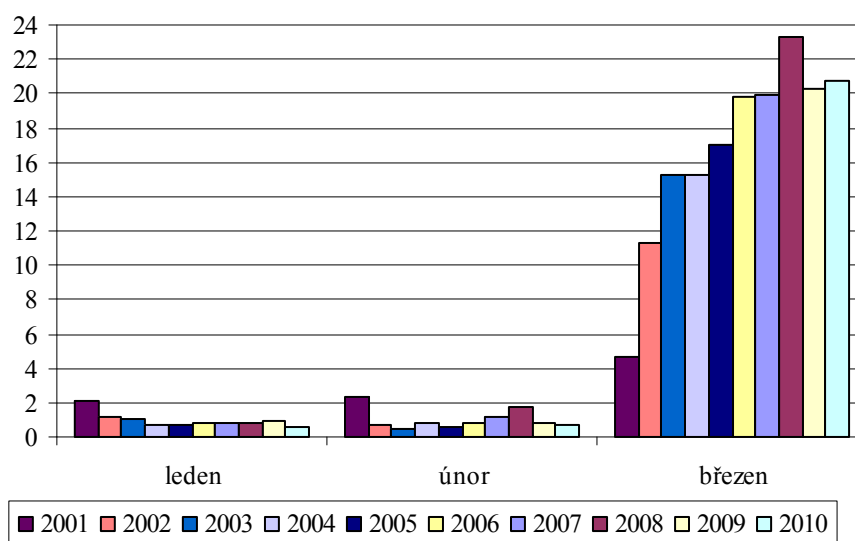
Daně z příjmů právnických osob svým objemem **22,1 mld. Kč** představovaly **22,0 % rozpočtu** a byly tak na úrovni loňského inkasa. Rozpočet počítá s růstem o 20,4 % proti skutečnosti roku 2009. Z toho v samotném březnu činilo inkaso 20,8 mld. Kč (loni to bylo 20,3 mld. Kč), což souvisí s odvodem první čtvrtletní zálohy na daň u větších plátců.

V prvních čtvrtletích bývá u daně z příjmů právnických osob obvyklé nižší plnění na úrovni cca 20 %, což souvisí s možností podání daňového přiznání do 30. června, kdy většina významných poplatníků DPPO využívá služby daňových poradců s odkladem podání přiznání do konce června, a také s postupným snižováním sazby DPPO od roku 2003 z původních 31 % na 20 % v roce 2009, a dále na 19 % od 1. ledna 2010. Absolutní výše inkasa odpovídá úrovni inkasa koncem prvního čtvrtletí v roce 2009 (22,1 mld. Kč) a mírně převyšuje inkaso této daně v letech 2006 (21,5 mld. Kč) a 2007 (21,9 mld. Kč) bez ohledu na postupný pokles sazeb. Výjimku představovala výše inkasa v roce 2008 (25,8 mld. Kč).

Vývoj inkasa v další části roku bude ovlivněn výší přeplatku na dani v souvislosti s dopadem ztrát u některých poplatníků, dále zrušením záloh u poplatníků s maximálně 5 zaměstnanci a žádostmi poplatníků o stanovení záloh jinak než podle poslední známé daňové povinnosti, a to s přihlédnutím nejen k poklesu sazeb daně, ale zejména s ohledem na dopady recese na ekonomickou aktivitu firem. Na základě vývoje pokladního plnění za

1. čtvrtletí roku za příznivé souhry okolností je možno předpokládat, že rozpočtové očekávání by mohlo být dosaženo. Přesnější závěry bude však možno učinit až měsíc po lhůtě pro podání daňového přiznání u poplatníků podléhajících auditu, tedy v závěru července. Vývoj inkasa bude výrazně ovlivněn změnami daňové povinnosti u skupiny nejvýznamnějších 20 až 100 poplatníků, vývojem investic a restrukturalizacemi v této skupině.

Rozložení inkasa z DPPO do jednotlivých měsíců prvního čtvrtletí ukazuje následující graf (v mld. Kč):

Inkaso **daní z příjmů fyzických osob dosáhlo objemu 24,3 mld. Kč, tj. 27,5 % rozpočtu** (loni plnění na 22,6 %), což představuje meziroční mírný růst o 0,1 %. Rozpočet uvažuje s růstem o 3,1 % proti skutečnosti roku 2009.

Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti dosáhla 19,0 mld. Kč při plnění rozpočtu na **26,4 %** (loni to bylo na 22,1 %) a meziročním poklesu o 0,3 mld. Kč, tj. o 1,8 %.

Rozpočet je pod úrovní skutečnosti roku 2009 o 5,2 %. Na rozdíl od vývoje inkasa pojistného, u daně z příjmů fyzických osob je situace příznivější s ohledem na okolnost, že dani z příjmů fyzických osob podléhá také odstupné vyplácené v případech ukončování pracovních smluv u zaměstnanců. Na základě vývoje pokladního plnění této položky státního rozpočtu lze předpokládat, že rozpočtované očekávání by v případě pozitivního vývoje zaměstnanosti zachování úrovně mezd mohlo být naplněno.

Daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou, resp. z kapitálových výnosů, dosáhla 1,5 mld. Kč, což představuje **23,0 %** rozpočtu (loni plnění na 22,8 %) a meziročně bylo její inkaso na téměř stejné úrovni jako v loňském roce. Rozpočet 2010 počítá s poklesem

o 6,5 % proti skutečnosti roku 2009. S ohledem na vývoj makroekonomických ukazatelů by rozpočtové očekávání mohlo být naplněno.

Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti ve výši **3,8 mld. Kč** znamená plnění rozpočtu na **38,5 %** (loni to bylo 26,2 %) a byla tak o 0,4 mld. Kč, tj. o 11,7 % nad úroveň inkasa ve stejném období roku 2009. Rozpočet 2010 (9,9 mld. Kč) je nad úroveň skutečnosti roku 2009 o 7,0 mld. Kč. Rozpočtové očekávání bude možno zrealizovat na základě vývoje pokladního plnění koncem dubna a koncem července. V tomto období se v plné míře mohou projevit případné přeplatky na dani vlivem ekonomické krize nebo naopak nedoplatky na dani vlivem odpuštění záloh u poplatníků s maximálně pěti zaměstnanci.

Příjmy ze **cla** náležející státnímu rozpočtu byly ke konci března 2010 vykázány ve výši **0,3 mld. Kč** (jedná se o národní podíl ve výši 25 % z předepsaných celních příjmů, který náleží ČR po vstupu do ES), tj. 25,5 % plnění rozpočtu. V meziročním srovnání došlo k poklesu o 0,06 mld. Kč, tj. o 16,3 %.

Správní poplatky zahrnuté v příjmech státního rozpočtu představovaly za 1. čtvrtletí 2010 částku **0,5 mld. Kč** a naplnily tak celoroční předpoklad na **18,9 %**.

Na **daních z majetkových a kapitálových převodů**, které zahrnují daň dědickou, darovací a daň z převodu nemovitostí, inkasoval státní rozpočet v 1. čtvrtletí 2010 celkem **1,9 mld. Kč**, což představuje **20,8 %** rozpočtu a meziroční pokles oproti skutečnosti o 0,3 mld. Kč. Příjmy z daně z převodu nemovitostí, která má dominantní podíl na výnosu těchto daní, tak nadále odrážejí utlumení trhu s nemovitostmi v důsledku projevů recese. Plánované příjmy státního rozpočtu tedy nemusí být naplněny.

Rozpočtované celostátní inkaso daní na rok 2010 (bez DPPO placené obcemi a kraji a bez správních a ostatních poplatků placených obcím) **ve výši 732,2 mld. Kč** je proti skutečnosti roku 2009 **o 71,7 mld. Kč, tj. o 10,8 %, vyšší**.

Skutečné celostátní inkaso všech daní dosáhlo k 31.3.2010 výše 170,1 mld. Kč, což představuje 23,2 % rozpočtu a meziroční nárůst o 14,2 mld. Kč, tj. o 9,1 %. Ve stejném období minulého roku dosáhlo celostátní inkaso daní 156,0 mld. Kč, tj. 19,1% schváleného rozpočtu, a měřeno k roku 2008 meziročně pokleslo o 19,5 mld. Kč, tj. o 11,1 % .

Celostátní výnos DPH dosáhl výše 60,6 mld. Kč, což je o 6,3 mld. Kč, tj. o 11,6 % více, než ve stejném období minulého roku. Z tohoto objemu bylo **12,9 mld. Kč převedeno do rozpočtů obcí** (rozpočet na rok 2010 počítá s částkou 58,0 mld. Kč), téměř **5,4 mld. Kč do rozpočtů krajů** (rozpočet počítá s objemem 24,2 mld. Kč) a **42,3 mld. Kč zůstalo ve státním rozpočtu**.

Celostátní výnos spotřebních daní dosáhl za 1. čtvrtletí objemu 34,9 mld. Kč (plnění rozpočtu na 23,4%) a z tohoto inkasa bylo téměř **1,7 mld. Kč převedeno SFDI** (9,1 % z daně z minerálních olejů).

Celostátní výnos DPFO dosáhl 36,6 mld. Kč a byl proti stejnému období předchozího roku **vyšší o 0,4 mld. Kč, t.j. o 1,2 %**. Na této dani se kromě státního rozpočtu podílejí i rozpočty obcí a krajů. Do rozpočtů obcí bylo převedeno 9,3 mld. Kč (rozpočet počítá s objemem 34,6 mld. Kč), do rozpočtů krajů 3,0 mld. Kč (rozpočet je schválen ve výši 11,3 mld. Kč) a ve státním rozpočtu zůstal výnos ve výši téměř 24,3 mld. Kč.

Celostátní inkaso DPPO dosáhlo ke konci března 31,3 mld. Kč a je tak na úrovni roku 2009. I na této dani participují rozpočty obcí a krajů, do jejichž příjmů bylo za 1. čtvrtletí 2010 převedeno 9,2 mld. Kč, z toho obcím 6,5 mld. Kč (rozpočet počítá s objemem 36,6 mld. Kč) a krajům 2,7 mld. Kč (rozpočet počítá s 13,2 mld. Kč). Zbytek inkasa ve výši 22,1 mld. Kč byl příjmem státního rozpočtu.

Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení dosáhly 85,4 mld. Kč, což představuje 23,3 % rozpočtu (loni to bylo 22,9 %) **a meziroční pokles o 5,3 mld. Kč, t.j. o 5,8 %, kdy rozpočet roku 2010 počítá naopak s růstem o 5,5 %**. Nadále se tak projevuje vliv ekonomické krize a nezaměstnanosti. Z celkové částky připadlo na **důchodové pojištění 75,9 mld. Kč tj. 23,0 % rozpočtu**, při meziročním poklesu o 4,7 mld. Kč, tj. o 5,8 % (rozpočet počítá s růstem o 6,2 %).

Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery jsou v roce 2010 **rozpočtovány ve výši 120,4 mld. Kč**, tj. o 1,5 mld. Kč (o 1,2 %) méně než předpokládal schválený státní rozpočet na rok 2009. Meziročně klesl rozpočet nedaňových příjmů o 1,9 mld. Kč a přijatých transferů o 1,5 mld. Kč. Rozpočet kapitálových příjmů vzrostl o 1,9 mld. Kč

V 1. čtvrtletí roku 2010 dosáhly nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery celkové výše 38,0 mld. Kč, tj. 31,6 % rozpočtu, což je o 28,7 mld. Kč, tj. o 43,0 %, méně než v roce 2009. Vysoký meziroční pokles je ovlivněn vysokou skutečností roku 2009 v rámci přijatých transferů (popsáno dále).

Nedaňové příjmy - schválený rozpočet 18,8 mld. Kč - tvoří především příjmy z úroků a realizace finančního majetku (7,9 mld. Kč), příjmy ze splátek půjčených prostředků od podnikatelských subjektů (2,4 mld. Kč), příjmy jednotlivých kapitol z vlastní činnosti za služby, které poskytují veřejnosti (2,0 mld. Kč), odvody přebytků organizací s přímým vztahem (1,6 mld. Kč), přijaté sankční platby (1,0 mld. Kč), soudní poplatky (0,9 mld. Kč), přijaté vratky transferů a ostatní příjmy z finančního vypořádání předchozích let (0,5 mld. Kč), dobrovolné pojistné (0,4 mld. Kč), příjmy z pronájmu majetku (0,4 mld. Kč) a další.

Za 1. čtvrtletí roku 2010 dosáhly nedaňové příjmy podle údajů pokladního plnění státního rozpočtu **8,4 mld. Kč**, tj. 44,8 % rozpočtu. V roce 2009 to bylo 7,7 mld. Kč při plnění rozpočtu na 37,1 %. Z nich např. **příjmy z úroků a realizace finančního majetku** v rámci kapitoly **Státní dluh** činily **2,2 mld. Kč** (loni to bylo 1,6 mld. Kč) - v této kapitole jsou od roku 2008 rozpočtovány **výnosy finančního investování na účtu Řízení likvidity státní pokladny** (rozpočet 2010 ve výši 6,9 mld. Kč). Dalších **0,2 mld. Kč** v rámci **příjmy z úroků a realizace finančního majetku** tvořilo příjmy kapitoly **OSFA** (šlo především o dividendy vyplacené MF jako správci majetkové účasti státu u ČMZRB a o úrokové výnosy z investování na Jaderném účtu a účtu Rezervy pro důchodovou reformu). Do kapitoly OSFA byly dále převedeny příjmy **likvidačního zůstatku společnosti Osinek, a.s. v likvidaci ve výši 278 mil. Kč** (podle usnesení vlády č. 44/2010). **Přijaté sankční platby** dosáhly 365 mil. Kč, **soudní poplatky** pak 246 mil. Kč. Dále to např. byly (údaje pouze za kapitoly VPS a OSFA) **přijaté vratky transferů** (1,3 mld. Kč) či **splátky půjčených prostředků ze zahraničí** (38 mil. Kč). **Dobrovolné pojistné** (143 mil. Kč) bylo příjmem kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Rozpočet kapitálových příjmů předpokládá v roce 2010 inkaso příjmů ve výši 3,6 mld. Kč (v roce 2009 to bylo 1,7 mld. Kč). Z toho 1,6 mld. Kč se stejně jako loni týká příjmů z prodeje dlouhodobého majetku a necelé 2,0 mld. Kč příjmů z prodeje akcií a majetkových podílů.

Za 1. čtvrtletí roku 2010 dosáhly kapitálové příjmy výše **0,4 mld. Kč**, tj. 10,8 % rozpočtu. V roce 2009 to bylo 0,3 mld. Kč při plnění rozpočtu na 17,6 %.

V rámci přijatých transferů – rozpočet 98,0 mld. Kč - jsou rozpočtovány zejména prostředky plynoucí z rozpočtu Evropské unie. Patří sem především investiční (rozpočet 58,8 mld. Kč) a neinvestiční (15,5 mld. Kč) **převody z Národního fondu** – jde hlavně o prostředky ze strukturálních fondů EU a Fondu soudržnosti na financování společných programů EU a ČR. **Neinvestiční transfery přijaté od EU** (20,1 mld. Kč) počítají zejména s příjmy pro kapitolu Ministerstvo zemědělství v rámci Společné zemědělské politiky (19,5 mld. Kč - v tom částka 5,0 mld. Kč na projekty Programu rozvoje venkova, částka 13,6 mld. Kč na přímé platby včetně jednotné platby za plochu, cukr a rajčata a 0,9 mld. Kč na tržní opatření včetně opatření „včely“).

V 1. čtvrtletí roku 2010 dosáhly přijaté transfery výše **29,2 mld. Kč**, tj. 29,8 % rozpočtu. V roce 2009 to bylo 58,7 mld. Kč při plnění rozpočtu na 59,0 %. **Na výrazném meziročním poklesu** se podílelo především již zmíněné **usnesení vlády č. 122/2009** z února 2009, kterým vláda schválila převedení 31,7 mld. Kč z rezervních fondů organizačních složek státu do příjmů kapitoly VPS (tyto prostředky byly v roce 2009 určeny na snížení schodku státního rozpočtu). Dalších 3,6 mld. Kč v rámci tohoto usnesení a usnesení vlády

č. 1626/2008 a č. 457/2009 představovalo souvztažné zvýšení příjmů i výdajů bez vlivu na schodek. **Bez těchto částek by přijaté transfery byly meziročně vyšší**, především díky **příjmům z rozpočtu EU** (transfery přijaté od EU a Národního fondu). Ty činily **26,7 mld. Kč** (plnění na 28,0 %), což je **o 9,1 mld. Kč více** než v březnu 2009. **Převody prostředků z fondů organizačních složek státu** (především z rezervních fondů) **do příjmů kapitol** (s následným použitím ve výdajích) ve výši **1,8 mld. Kč** byly o 4,2 mld. Kč nižší než v roce 2009. Další 0,8 mld. Kč tvořilo v rámci přijatých transferů příjem kapitoly OSFA (výnosy z privatizovaného majetku).

Podrobnější plnění nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých transferů za 1. čtvrtletí bude známo až po zpracování finančních výkazů kapitol státního rozpočtu (tj. koncem měsíce dubna).

4. Výdaje státního rozpočtu

Zákon č. 487/2009 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2010, stanoví jeho celkové výdaje ve výši **1 184,9 mld. Kč**, z toho 99,1 mld. Kč mají být kryty prostředky z příjmů z rozpočtu Evropské unie a finančních mechanismů¹. Proti schválenému rozpočtu roku 2009 podle zákona č. 475/2008, ve znění zákona č. 423/2009 Sb., jsou celkové výdaje vyšší o 1,6 % (tj. o 18,7 mld. Kč). **Běžné výdaje** jsou ve schváleném rozpočtu 2010 zahrnuty v objemu **1 069,5 mld. Kč** při předpokládaném meziročním růstu o 1,6 % (o 17,4 mld. Kč), **kapitálové výdaje** v objemu téměř **115,4 mld. Kč** při meziročním plánovaném růstu o 1,2 %, tj. téměř o 1,4 mld. Kč.

Ve srovnání s výdaji čerpanými v roce 2009 jsou celkové výdaje schváleného rozpočtu na rok 2010 vyšší o 1,5 % (o 17,9 mld. Kč). Běžné výdaje se mají zvýšit o 3,4 % (o 35,6 mld. Kč) a kapitálové výdaje snížit o 13,3 % (o 17,7 mld. Kč).

Mandatorní výdaje, které stát hradí na základě platných zákonných předpisů nebo mezinárodních dohod a smluv, jsou ve schváleném státním rozpočtu na rok 2010 zahrnuty ve výši **652,8 mld. Kč**, tj. 55,1 % z celkových rozpočtovaných výdajů (o 1,0 p.b. více než ve schváleném rozpočtu 2009 a o 1,8 p.b. více než v čerpaných výdajích roku 2009). Meziročně se tyto výdaje mají zvýšit o 3,5 % (o 21,9 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2009, resp. o 5,0 % (30,9 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2009. **Mandatorní sociální výdaje** jsou ve státním rozpočtu obsaženy v částce **521,8 mld. Kč** s předpokladem meziročního růstu o 2,3 % (o 11,7 mld. Kč) proti srovnatelným výdajům schváleného státního rozpočtu roku

¹ Rozpočet příjmů z rozpočtu EU a finančních mechanismů je stanoven ve výši 96,6 mld. Kč – rozdíl spočívá v zavedení principu předfinancování přímých plateb u Společné zemědělské politiky.

2009, resp. o 1,8 % (o 9,0 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2009. Plánované mandatorní sociální výdaje odčerpají 51,0 % celkových rozpočtem stanovených příjmů a na celkových rozpočtovaných výdajích roku 2010 se podílejí 44,0 %. Z ostatních mandatorních výdajů jsou ve schváleném státním rozpočtu v objemu největší výdaje na dluhovou službu 63,0 mld. Kč a výdaje na odvody do rozpočtu Evropské unie 34,9 mld. Kč, atd. **Ostatní quasi mandatorní výdaje**, které představují zejména finanční prostředky nutné k zabezpečení chodu a obrany státu, jsou rozpočtovány ve výši **215,0 mld. Kč**, vč. mezd organizačních složek státu a příspěvkových organizací. Další prostředky nutné na zajištění provozu a plnění úkolů jednotlivých kapitol státního rozpočtu - **neinvestiční nákupy a související výdaje** - jsou ve schváleném rozpočtu zahrnuty ve výši **73,7 mld. Kč**.

Transfery veřejným rozpočtům územní úrovně (bez dávek v hmotné nouzi, dávek zdravotně postiženým a bez příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách) jsou rozpočtem stanoveny ve výši 108,1 mld. Kč, dotace státním fondům ve výši 82,5 mld. Kč (bez dotací na činnost SZIF), transfery podnikatelským subjektům 38,8 mld. Kč, transfery neziskovým a podobným organizacím 10,1 mld. Kč, atd.

Pokladní plnění výdajů státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2010, vč. porovnání se stejným obdobím roku 2009:

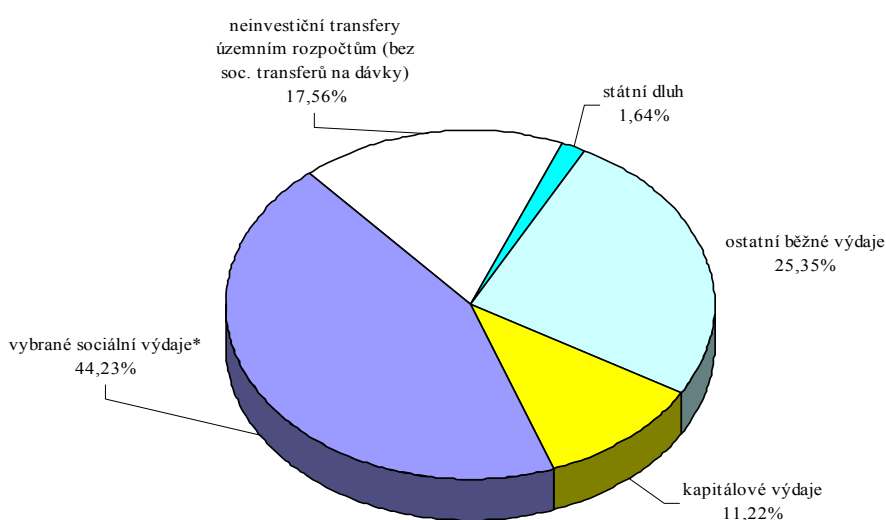
VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU	2009		2010			Index skutečnost 2010/2009	Rozdíl skutečnost 2010-2009
	Skutečnost leden-březen	% plnění SR za leden-březen*)	Schválený rozpočet	Skutečnost leden-březen	% plnění SR za leden-březen		
	1	2	3	4	5:4	5:1	5-1
VÝDAJE celkem	273,91	23,49	1 184,92	295,11	24,91	107,74	21,20
běžné výdaje	242,03	23,00	1 069,47	262,01	24,50	108,26	19,98
z toho:							
- platy a ostatní platby za provedenou práci a pojistné	15,14	14,74	98,41	15,42	15,67	101,89	0,29
- neinv. trans. fondům soc. a zdrav. pojištění	12,01	25,35	52,10	13,21	25,35	109,93	1,19
- neinvestiční transfery státním fondům	10,23	31,93	36,89	8,23	22,31	80,44	-2,00
- neinv. transfery veř. rozpočtům územní úrovně	31,81	23,22	126,65	51,83	40,92	162,93	20,02
- neinv. transfery příspěvkovým a pod. org.	11,88	26,10	50,26	11,83	23,54	99,59	-0,05
- sociální dávky	104,96	24,61	433,84	108,63	25,04	103,50	3,67
z toho:							
dávky důchodového pojištění	82,56	24,35	346,22	86,24	24,91	104,46	3,68
podpory v nezaměstnanosti	3,07	44,05	14,30	4,21	29,46	137,18	1,14
dávky nemocenského pojištění	7,27	25,02	23,78	6,07	25,52	83,45	-1,20
dávky státní sociální podpory	10,20	22,98	41,57	10,30	24,79	100,97	0,10
- aktivní politika zaměstnanosti	0,51	8,88	7,32	1,15	15,74	226,36	0,64
- prostředky na insolventnost	0,08	35,41	0,52	0,12	22,91	151,74	0,04
- odvody a příspěvky do rozpočtu EU	12,32	35,00	34,94	11,70	33,48	94,96	-0,62
- kapitola Státní dluh	8,93	16,06	64,10	4,85	7,56	54,28	-4,08
- kapitola OSFA	0,02	2,43	0,60	0,02	3,65	122,22	0,00
kapitálové výdaje	31,88	27,95	115,45	33,10	28,67	103,81	1,22

*) porovnání skutečného čerpání za 1. čtvrtletí 2009 ke schválenému rozpočtu na rok 2009 podle zákona č. 475/2008 Sb., ve znění zákona č. 423/2009 Sb.

Pokladní plnění výdajů státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2010 dosáhlo 295,1 mld. Kč, tj. 24,9 % schváleného rozpočtu, při meziročním růstu o 7,7 % (o 21,2 mld. Kč). Ten ovlivnilo meziroční zvýšení běžných výdajů zejména neinvestičních transferů veřejným

rozpočtům územní úrovně (o 20,0 mld. Kč), resp. záloha na přímé náklady škol zřizovaných kraji a obcemi 18,9 mld. Kč, vyplacená na rozdíl od roku 2009 v březnu, a výdaje na sociální dávky (navýšení o 3,7 mld. Kč); naopak snížení výdajů bylo vykázáno např. u výdajů kapitoly Státní dluh (o 4,1 mld. Kč). Čerpáno bylo 1,1 mld. Kč pod čtvrtletní alikvotou celoročního rozpočtu. Pro srovnání: v 1. čtvrtletí 2009 byly výdaje celkem plněny na 23,5 % rozpočtu při meziročním poklesu o 3,4 % (o 9,6 mld. Kč) a o 17,6 mld. Kč méně proti příslušné alikvotě rozpočtu.

Strukturu výdajů státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2010 ukazuje následující graf:

* viz pozn. pod čarou č. 2

Běžné výdaje ve výši **262,0 mld. Kč** byly plněny na 24,5 % rozpočtu, tj. o 1,5 procentního bodu více než ve stejném období roku 2009. Meziročně se zvýšily o 8,3 % (o 9,6 mld. Kč); proti rozpočtové alikvotě pak byly nižší o 5,4 mld. Kč.

Významná část výdajů **125,4 mld. Kč** (44,2 % celkových výdajů, resp. 49,8 % běžných výdajů) směřovala **do sociální oblasti**². Ve srovnání s 1. čtvrtletím 2009 se tyto výdaje zvýšily o 4,1 % (o 5,1 mld. Kč); jejich čerpání z celkových výdajů bylo o 1,6 procentního bodu, resp. z běžných výdajů o 2,0 procentního bodu, nižší než v roce 2009.

² sociální dávky, sociální transfery územním rozpočtům, výdaje na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, státní příspěvek na penzijní připojištění, platba státu do systému veřejného zdravotního pojištění za vybrané skupiny obyvatel

Zákonem č. 362/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s návrhem zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2010, byla schválena řada opatření, která mají napomoci ke snížení schodku státního rozpočtu a která se mj. dotýkají sociální politiky státu, např. :

- státní sociální podpora (změna zákona č. 117/1995 Sb. ve znění pozdějších předpisů):
 - snížení měsíčního přídatku na dítě o 50,- Kč a snížení rozhodného příjmu pro nárok na tuto dávku státní sociální podpory na 2,4násobek životního minima (z 2,5násobku), tj. návrat na úroveň platnou v 1. polovině roku 2009;
- nemocenské pojištění (změna zákona č. 187/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů):
 - zavedení jednotné procentní sazby pro výpočet nemocenského 60 % (tím se ruší zvýhodnění dlouhodobých pracovních neschopností nebo karantén);
 - zavedení stejné úpravy výpočtu peněžitě pomoci v mateřství a vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství jako u nemocenského;
 - zavedení třídní karenční doby u ošetrového obdobně jako u náhrady mzdy;
- podpory v nezaměstnanosti (změna zákona č. 435/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů):
 - zrušení § 50a zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, který zavedl zákon č. 326/2009 Sb. v rámci opatření na podporu hospodářského růstu, - podpůrná doba výplaty a sazba pro výpočet podpory v nezaměstnanosti se pro rok 2010 nemění a zůstává na úrovni roku 2009;
- pojistné na sociální zabezpečení (změna zákona č. 589/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů):
 - odložení snížení sazby pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti z 25,0 % na 24,1 % placeného zaměstnavateli; zaměstnavatelé si nadále mohou odečítat od odváděného pojistného polovinu náhradu mzdy za dobu pracovní neschopnosti (karantény) za všechny zaměstnance a ne jen za zaměstnance se zdravotním postižením;
 - zvýšení maximálního vyměřovacího základu pro placení pojistného ze 48násobku průměrné mzdy na 72násobek;
 - zrušení slevy na pojistném na sociální zabezpečení pro zaměstnavatele.

Dalším opatřením ke snížení schodku státního rozpočtu, které se dotýká sociální oblasti, byla novela vyhlášky č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon ČNR o působnosti orgánů ČR v sociálním zabezpečení, - v oblasti dávek pro osoby se zdravotním postižením byl upraven příspěvek na provoz motorového vozidla podle stupně přiznání mimořádných výhod, snížen počet kilometrů, který zakládá nárok ke zvýšení této dávky (z 9 tis. km na 7 tis. km). Na základě zákona č. 285/2009 Sb., kterým se mění některé

zákony v souvislosti s přijetím zákona o platebním styku, došlo ke změně dne platby pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti - za den splatnosti se zde považuje den připsání prostředků na účet ČNB.

Sociální dávky³ dosáhly celkem **108,6 mld. Kč** (41,5 % běžných výdajů, tj. o 1,9 procentního bodu méně než v 1. čtvrtletí 2009) a byly čerpány na 25,0 % rozpočtu při meziročním růstu o 3,5 % (o 3,7 mld. Kč). Ve státním rozpočtu 2010 jsou zahrnuty ve výši 433,8 mld. Kč s předpokládaným meziročním růstem o 1,7 % (o 7,4 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2009 a o 1,1 % (o 4,5 mld. Kč) proti skutečnosti 2009.

Největší objem z celkových sociálních dávek (79,4 %) představovaly výdaje na **dávky důchodového pojištění**, které činily **86,2 mld. Kč**, tj. 24,9 % rozpočtu, při meziročním růstu o 4,5 % (o 3,7 mld. Kč). Schválený rozpočet na rok 2010 ve výši 346,2 mld. Kč předpokládá meziroční růst o 2,1 % (o 7,2 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2009 (o 1,9 %, tj. o 6,4 mld. Kč proti skutečnosti roku 2009), a tím pokrytí zvýšených výdajů spojených s růstem počtu důchodců a se zvyšováním průměrného důchodu daným mezigenerační obměnou. Vzhledem k tomu, že nebyla splněna valorizační podmínka podle § 67 zákona č. 155/1995, o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů neuskutečnilo se na rozdíl od předchozích let v lednu pravidelné zvýšení důchodů. Na základě novely tohoto zákona však došlo k řadě významných změn, např. u doby pojištění a náhradní doby pojištění, u podmínek nároku na důchod (postupné zvyšování důchodového věku, postupné prodloužení doby pojištění potřebné pro vznik nároku na starobní důchod z 25 na 35 let, zavedení třístupňové invalidity, změna plného invalidního důchodu na důchod starobní ve věku 65 let), u výše důchodu a výplaty starobního důchodu vedle příjmu z výdělečné činnosti, k rozšíření doby možnosti pobírání předčasného starobního důchodu ze 3 na 5 let a ke změně sazeb penalizace za předčasný odchod do starobního důchodu.

Na **ostatní dávky**⁴ v sociální oblasti bylo vynaloženo celkem **7,9 mld. Kč**, tj. 24,8 % rozpočtu. Z toho **dávky nemocenského pojištění** představovaly **6,0 mld. Kč** (25,5 % rozpočtu) při meziročním snížení o 16,6 % (o 1,2 mld. Kč). Schválený rozpočet dávek nemocenského pojištění na rok 2010 ve výši 23,8 mld. Kč je o 18,2 % (o 5,3 mld. Kč) nižší proti schválenému rozpočtu roku 2009 a o 9,3 % (o 2,5 mld. Kč) proti skutečnosti 2009. Rozpočet výdajů na dávky nemocenského pojištění zohledňuje výše uvedené úpravy jejich parametrů, které jsou dočasné a platí pouze pro rok 2010.

³ dávky důchodového pojištění, ostatní dávky vč. dávek nemocenského pojištění, výdaje na dávky státní sociální podpory a podpory v nezaměstnanosti (bez sociálních dávek územním rozpočtům)

⁴ dávky nemocenského pojištění (nemocenské, ošetřovné, peněžitá pomoc v mateřství, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství), výdaje na zvláštní sociální dávky příslušníků ozbrojených sil při skončení služebního poměru, dávky pomoci v hmotné nouzi poskytované Ministerstvem obrany, příspěvek na péči poskytovaný do zahraničí, vyrovnání důchodů se Slovenskem a další drobné dávky

Dávky státní sociální podpory⁵ byly čerpány v celkové výši **10,3 mld. Kč**, tj. 24,8 % rozpočtu, při meziročním růstu o 1,0 % (o 95,5 mil. Kč). Ve schváleném rozpočtu jsou zahrnuty ve výši 41,6 mld. Kč, tj. 93,6 % schváleného rozpočtu roku 2009 (o 2,8 mld. Kč méně). Proti skutečnosti 2009 jsou plánované výdaje vyšší o 1,0 % (o 402 tis. Kč). Řada dávek státní sociální podpory je stanovena v absolutních částkách bez přímé vazby na životní minimum (rodičovský příspěvek, porodné, pohřebné) a neprobíhají jejich automatické valorizace. Životní minimum se využívá při zjišťování nároku zejména na dávky přídavek na dítě a sociální příplatek a může být navýšeno podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, nařízením vlády.

Podpory v nezaměstnanosti byly vyplaceny v částce téměř **4,2 mld. Kč**, tj. 29,5 % rozpočtu, při meziročním růstu o 37,2 % (o 1,1 mld. Kč). Výše výdajů na podpory v nezaměstnanosti závisí na celkové míře nezaměstnanosti a na jejím vývoji v souvislosti s hospodářským stavem země. Schválený státní rozpočet stanoví výdaje na tuto dávku pro rok 2010 ve výši 14,3 mld. Kč, tj. téměř trojnásobek rozpočtu výdajů stanovených zákonem č. 475/2008 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2009, a více než dvojnásobek výdajů stanovených zákonem č. 475/2008 Sb., ve znění zákona č. 423/2009 Sb. Proti skutečným výdajům v roce 2009, kdy podpory v dosáhly 15,1 mld. Kč, je rozpočtováno o 5,2 % méně (o 778 tis. Kč).

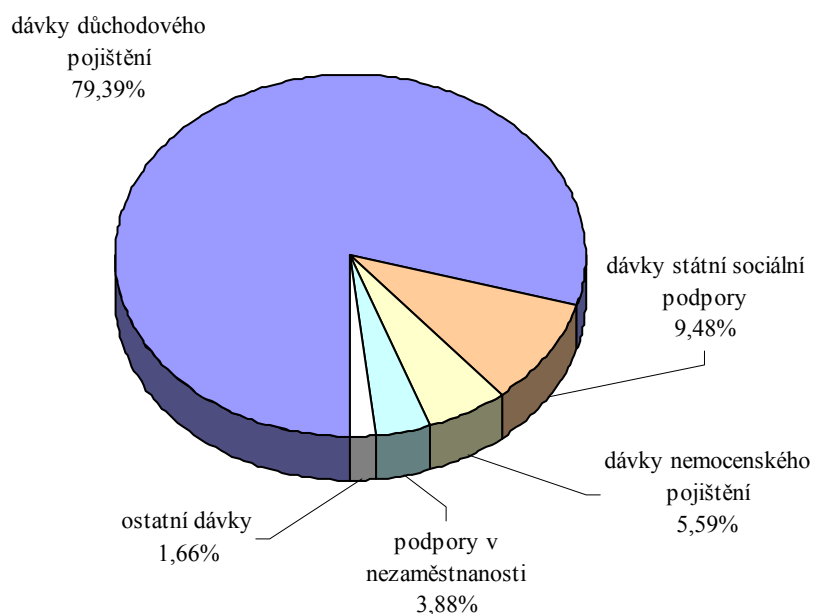
Následující tabulka ukazuje vývoj nezaměstnanosti v posledních pěti letech a v 1. čtvrtletí 2010:

	březen 2005	březen 2006	březen 2007	březen 2008	březen 2009	prosinec 2009	leden 2010	únor 2010	březen 2010
míra nezaměstnanosti v %	9,4	8,8	7,3	5,6	7,7	9,2	9,8	9,9	9,7
nezaměstnanost v tis. osob	540,5	514,8	430,5	336,3	448,9	539,1	574,2	583,1	572,8
volná pracovní místa v tis.	55,9	70,5	107,7	151,3	55,4	30,9	31,6	32,1	33,1

Míra registrované nezaměstnanosti k 31.3.2010 vypočtená z dosažitelných uchazečů o zaměstnání činila **9,7 %**, počet evidovaných nezaměstnaných dosáhl 572,8 tis. osob a počet volných pracovních míst 33,1 tis. Vyšší míra nezaměstnanosti než republikový průměr byla v 51 okresech, nejvyšší pak v okresech Jeseník 18,8 %, Bruntál 16,9 %, Most 16,8 %, Hodonín a Znojmo po 16,3 %, Děčín 15,7 %, Šumperk 14,8 %, atd.; nejnižší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána v okresech Praha-východ 3,8 %, Praha 4,0 %, Praha-západ 4,4 %, Mladá Boleslav 5,1 %, Benešov 6,0 %, atd.

⁵ přídavek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, dávky péčovské péče, porodné, pohřebné

Podíl jednotlivých sociálních dávek na celkových sociálních dávkách ukazuje následující graf:

Výdaje státu na **aktivní politiku zaměstnanosti**⁶ činily téměř **1,2 mld. Kč** a proti stejnému období roku 2009 se více než zdvojnásobily (meziroční růst o 643,2 mil. Kč). Čerpáno bylo 15,7 % rozpočtu, tj. o 6,8 procentního bodu více než v 1. čtvrtletí 2009. Schválený rozpočet 7,3 mld. Kč (vč. prostředků z rozpočtu EU) předpokládá meziroční zvýšení výdajů o 27,7 % (o 1,6 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2009 a o 47,8 % (o 2,4 mld. Kč) proti skutečnosti 2009.

Výdaje na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele poskytované podle zákona č. 118/2000 Sb. dosáhly v 1. čtvrtletí 2010 celkem **118,2 mil. Kč**, tj. 22,9 % rozpočtu; meziročně se tyto výdaje zvýšily o 51,7 % (o 40,3 mil. Kč).

Nízké čerpání výdajů na **platy, ostatní platby za provedenou práci a povinné pojistné placené zaměstnavatelem** ve výši 15,7 % rozpočtu (15,4 mld. Kč) je obvyklé a souvisí s měsíčním posunem v účtování (ve stejném období předchozího roku to bylo 15,1 % rozpočtu). Meziročně tyto výdaje vzrostly o 4,8 %, tj. o 0,7 mld. Kč.

Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím byly uvolněny ve výši **11,8 mld. Kč**, tj. 23,5 % rozpočtu (o 2,6 procentního bodu méně než ve stejném období roku 2008). Meziročně tyto výdaje státního rozpočtu objemově zůstaly na úrovni 1. čtvrtletí

⁶ výdaje na rekvalifikaci, veřejně prospěšné práce, účelná pracovní místa, zaměstnanost občanů se změněnou pracovní schopností a ostatní výdaje APZ (např. investiční pobídky, cílené regionální programy, společné programy EU a ČR)

2009 (snížení o 0,4 %, tj. o 48,3 mil. Kč). Schválený rozpočet 50,3 mld. Kč počítá s meziročním poklesem výdajů o 6,6 % (o 3,5 mld. Kč) proti rozpočtu roku 2009 a o 13,4 mld. Kč (o 7,8 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2009.

Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně byly čerpány v celkovém objemu **21,4 mld. Kč**, tj. na 24,1 % rozpočtu. Z toho na **transfery fondům sociálního a zdravotního pojištění**, představující platby státu na zdravotní pojištění za vybrané skupiny obyvatel, připadlo **13,2 mld. Kč** (25,4 % rozpočtu) při meziročním zvýšení o 9,9 % (o 1,2 mld. Kč). Státní rozpočet 52,1 mld. Kč předpokládá meziroční nárůst výdajů o 9,9 % (4,7 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2009, proti skutečnosti 2009 pak o 7,0 % (o 3,4 mld. Kč). Stanovení rozpočtu vychází z vyměřovacího základu daného v § 3c zákona č. 592/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ve výši 5 355,- Kč a následně z výpočtu platby státu za dotčenou osobu a měsíc v částce 723,- Kč, tj. o 46,- Kč více než v roce 2009 a 2008. **Neinvestiční transfery státním fondům** jsou ve schváleném státním rozpočtu na rok 2010 zahrnuty v částce 36,9 mld. Kč při plánovaném meziročním navýšení o 15,1 % (o 4,8 mld. Kč), proti skutečnosti 2009 se však mají snížit o 9,2 % (o 3,8 mld. Kč). V 1. čtvrtletí bylo státním fondům převedeno celkem **8,2 mld. Kč** neinvestičních prostředků, tj. 22,3 % rozpočtu při meziročním poklesu o 19,6 % (o 2,0 mld. Kč).

V rámci běžných výdajů státního rozpočtu bylo **veřejným rozpočtům územní úrovně** převedeno **51,8 mld. Kč** neinvestičních prostředků, tj. 41,0 % rozpočtu. Meziroční růst těchto výdajů o 62,9 % (o 20,0 mld. Kč) souvisel zejména s tím, že k 31. březnu byly kapitolou Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy převedeny zálohy na přímé náklady škol zřizovaných kraji a obcemi jak na 1. čtvrtletí (21,1 mld. Kč), tak na 2. čtvrtletí (18,9 mld. Kč), když v roce 2009 byla záloha na 2. čtvrtletí převedena až začátkem dubna. Dále bylo např. kapitolou Ministerstvo práce a sociálních věcí uvolněno na dávky v hmotné nouzi a dávky zdravotně postiženým 2,1 mld. Kč a na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách 5,1 mld. Kč. Schválený rozpočet neinvestičních transferů veřejným rozpočtům územní úrovně 126,4 mld. Kč předpokládá meziroční pokles výdajů o 7,6 % (o 10,4 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu 2009 a o 2,1 % (o 2,7 mld. Kč) proti skutečnosti 2009.

Státní příspěvek na důchodové připojištění poskytnutý v 1. čtvrtletí roku 2010 činil téměř **1,4 mld. Kč**, tj. 20,9 % rozpočtu, při meziročním růstu o 3,9 % (o 50,0 mil. Kč). Schválený státní rozpočet 6,5 mld. Kč počítá s mírným růstem těchto výdajů, a to o 1,6 % (o 100 tis. Kč) proti rozpočtu roku 2009, proti skutečnosti roku 2009 pak o 22,7 % (o 1,2 mld. Kč).

Na **odvody vlastních zdrojů Evropských společenství do rozpočtu Evropské unie** je ve státním rozpočtu na rok 2010 vyčleněno 34,9 mld. Kč ke konci března byly **odvedeny** prostředky ve výši přes **11,7 mld. Kč** (33,5 % rozpočtu) a o 2,0 % (o 242,8 mil. Kč) méně než v 1. čtvrtletí 2009. Z toho odvod podle daně z přidané hodnoty, činil 1,9 mld. Kč a odvod

podle hrubého národního produktu 9,8 mld. Kč (vč. korekce UK a hrubého snížení HND pro Nizozemsko a Švédsko). Státní rozpočet těchto odvodů na rok 2010 je stanoven na stejné úrovni schváleného rozpočtu roku 2009 (nárůst 0,3 %, tj. o 273 mil. Kč), proti celoroční skutečnosti 2009 se však tyto výdaje mají zvýšit o 11,3 % (o 3,6 mld. Kč). V roce 2010 již není odváděn příspěvek do Výzkumného fondu pro uhlí a ocel jako v předchozích letech.

Výdaje kapitoly **Státní dluh** (zejména úroky) dosáhly více než **4,8 mld. Kč**, tj. 7,6 % rozpočtu (o 8,5 procentního bodu méně než v 1. čtvrtletí 2009) při meziročním poklesu o 47,7 % (o 4,0 mld. Kč). Čerpání finančních prostředků v průběhu roku souvisí s úrokovými platbami v návaznosti na platební kalendář střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů.

Státní rozpočet na rok 2010 stanovil rozsah **kapitálových výdajů** ve výši **115,4 mld. Kč**, což představuje proti schválenému rozpočtu roku 2009 o 1,3 mld. Kč, tj. o 1,1 % více, proti skutečnosti dosažené v roce 2009 pak o 17,8 mld. Kč, tj. o 13,4 % méně. Rozpočtovanou výši kapitálových výdajů ovlivnil rozsah programů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie a zajištění priorit jednotlivých kapitol v rámci stanovených výdajů. Výdaje státního rozpočtu **na financování programů** jsou stanoveny v celkové výši **54,1 mld. Kč**, tj. proti schváleného rozpočtu na rok 2009 o 8,8 mld. Kč, resp. o 13,9 % nižší. Do výdajů roku 2010 je zahrnuta i část transferů poskytnutých na financování programů z fondů Evropské unie v celkové výši 21,7 mld. Kč, proti roku 2009 o 3,3 mld. Kč, resp. o 18,0 % vyšší, a transferů poskytovaných z finančních mechanismů v celkové výši 177 mil. Kč.

Z hlediska sektoru alokace jsou výdaje státního rozpočtu na programy směřovány především ve prospěch organizací vládního sektoru, tj. subjektů zřízených (založených) ústředním orgánem státní správy (32,5 mld. Kč, tj. 60,0 % všech výdajů na programy), v menším rozsahu pak veřejnému sektoru – obcím (8,5 mld. Kč), krajům (1,0 mld. Kč) a vysokým školám (2,6 mld. Kč). Další prostředky jsou určeny neveřejnému sektoru – jiným než bankovním a finančním institucím (1,3 mld. Kč) a jiným rozpočtem předběžně nekonkretizovaným sektorům (8,0 mld. Kč).

Rozpočet vychází z výdajů na programy vedených v informačním systému programového financování tak, jak byly jednotlivými resorty zpracovány ve vazbě na oznámená „směrná čísla“ kapitol. Ve státním rozpočtu jsou jednotlivé programy rozlišeny počátečním číslem, a to podle data jejich zařazení do programového financování s tím, že programy začínající číslem 3 byly zahájeny do konce roku 2000, programy začínající číslem 2 byly zahájeny v rozmezí let 2001-2007 a programy začínající číslem 1 jsou programy zahajované od roku 2007 s tím, že dochází k částečnému překrývání s programy začínajícími číslem 2. V systému programového financování jsou Ministerstvem financí sledovány věcné, časové a finanční parametry akcí (projektů) zabezpečujících cíle jednotlivých programů.

Ve státním rozpočtu na rok 2010 je programové financování reprezentováno jedním průřezovým závazným ukazatelem („Výdaje vedené v informačním systému programového financování celkem“), kromě kapitoly Všeobecná pokladní správa, u níž jsou tyto výdaje zařazeny na specifickém závazném ukazateli. V souvislosti s připravovanou transformací programového financování byla změněna struktura státního rozpočtu s tím, že akce v jednotlivých programech jsou rozděleny podle typu na výdaje vedené v EDS (evidenční dotační systém) a v SMVS (správa majetku ve vlastnictví státu) a zároveň jsou jednotlivé programy uváděny ve struktuře členění na krátkodobé akce, střednědobé a střednědobé dokončované akce a dlouhodobé a dlouhodobé dokončované akce. Jmenovitý seznam akcí je uváděn s finančními objemy ve všech letech jejich realizace, resp. v letech 2008-2014 dle údajů uvedených v systému programového financování. Z celkových výdajů na programové financování ve výši 54,1 mld. Kč připadá na výdaje v EDS 21,5 mld. Kč a v SMVS 32,6 mld. Kč.

V roce 2010 lze očekávat změny přístupu resortů k reprodukci majetku ve vlastnictví státu, a to směrem k její neinvestiční části, tj. od pořizování nového majetku ke kvalitnější péči o jeho stav.

Z druhového hlediska jsou kapitálové výdaje rozpočtovány nejvíce jako investiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně (SFDI – 46,9 mld. Kč), transfery příspěvkovým organizacím (12,0 mld. Kč), pořízení dlouhodobého hmotného majetku (11,9 mld. Kč), podnikatelským subjektům (5,7 mld. Kč), transfery územním rozpočtům (6,2 mld. Kč) apod.

Z celkové částky 115,4 mld. Kč rozpočtovaných kapitálových výdajů **nejvíce prostředků připadá na Ministerstvo dopravy** (50,3 mld. Kč, tj. 44 % všech kapitálových výdajů státního rozpočtu), na Ministerstvo životního prostředí (13,8 mld. Kč), na kapitolu Státní dluh (12,3 mld. Kč), na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (7,6 mld. Kč), Ministerstvo pro místní rozvoj (5,4 mld. Kč), Ministerstvo obrany (5,0 mld. Kč), Ministerstvo vnitra (4,7 mld. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (2,8 mld. Kč), Ministerstvo zemědělství (2,1 mld. Kč), na kapitolu Operace státních finančních aktiv (1,8 mld. Kč), na kapitolu Všeobecná pokladní správa (1,7 mld. Kč), na Ministerstvo financí (1,6 mld. Kč), Ministerstvo kultury (1,5 mld. Kč), Ministerstvo práce a sociálních věcí (1,4 mld. Kč) apod.

K meziročnímu nárůstu rozpočtovaných kapitálových výdajů došlo především u Ministerstva dopravy a Ministerstva životního prostředí, pokles byl zaznamenán zejména u Ministerstva obrany, u kapitol Státní dluh a Všeobecná pokladní správa a u Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Z uvedené celkové rozpočtované částky 54,1 mld. Kč určené na financování programů připadá největší část na státní rozpočet, resp. rozpočet kapitol správců programů (32,3 mld.

Kč, tj. 60 %), část na zdroje z Fondu soudržnosti EU (13,8 mld. Kč), ze strukturálních fondů EU (7,8 mld. Kč), resp. na zdroje z Finančního mechanismu EHP/Norsko (177 mil. Kč).

Na kapitálových výdajích se významnou měrou podílejí i výdaje na transfery na projekty **financované z úvěrů od mezinárodních finančních institucí**, konkrétně **od Evropské investiční banky**. Úvěry přijaté Českou republikou od této banky jsou rozpočtovány v kapitole Státní dluh a jejich čerpání v roce 2010 se očekává v celkové výši **12 672 mil. Kč**. Tyto prostředky jsou určeny **pro Ministerstvo dopravy** – celkem ve výši 10,3 mld. Kč, přičemž výdaje tohoto resortu jsou určeny výdaji na rámcový úvěr od EIB na Operační program doprava – A, a **pro Ministerstvo zemědělství** – v celkové výši 2,3 mld. Kč - na program prevence před povodněmi II (1,2 mld. Kč), na výstavbu a obnovu infrastruktury vodovodů a kanalizací (596 mil. Kč) a na podporu obnovy, odbahnění a rekonstrukce rybníků a výstavbu vodních nádrží (550 mil. Kč).

Čerpání kapitálových výdajů v prvních třech měsících roku 2010 ve výši **33,1 mld. Kč** představovalo již 28,2 % schváleného rozpočtu a bylo tak nad úroveň alikvoty rozpočtované hodnoty, což ovlivnily především transfery státním fondům, jmenovitě Státnímu fondu dopravní infrastruktury, jejichž čerpání dosáhlo 33,3 % rozpočtu. Meziročně byly kapitálové výdaje v absolutním vyjádření o 3,8 % vyšší než ve stejném období roku 2009. Podrobnější plnění kapitálových výdajů za 1. čtvrtletí bude známo až po zpracování finančních výkazů kapitol státního rozpočtu (tj. koncem měsíce dubna).

◇

Na projekty financované z úvěrů od Evropské investiční banky v rozpočtované výši 12,7 mld. Kč bylo z kapitoly Státní dluh v 1. čtvrtletí 2010 převedeno zatím 1,7 mld. Kč, přičemž tyto prostředky byly rozpočtovými opatřeními transferovány Ministerstvu zemědělství a Ministerstvu dopravy. Z toho částka 788 mil. Kč představovala prostředky na výstavbu a obnovu vodovodů a kanalizací, 231 mil. Kč se týkalo prostředků účelově určených na programy protipovodňových opatření a 649 mil. Kč bylo převedeno na projekt výstavby silničního okruhu kolem hl.m. Prahy.

Podrobnější plnění výdajů státního rozpočtu za 1. čtvrtletí bude známo až po zpracování finančních výkazů kapitol státního rozpočtu (tj. koncem měsíce dubna).

B. ŘÍZENÍ STÁTNÍHO DLUHU

1. Vývoj státního dluhu

V 1. čtvrtletí 2010 došlo ke zvýšení státního dluhu o 38,6 mld. Kč z 1 178,2 mld. Kč na 1 216,8 mld. Kč. Znamená to, že v průběhu 1. čtvrtletí 2010 se dluh zvýšil o 3,3 %.

Při zvýšení státního dluhu z 1 178,2 mld. Kč na 1 216,8 mld. Kč se vnitřní státní dluh zvýšil o 39,6 mld. Kč a vnější státní dluh se snížil o 1,0 mld. Kč.

Přehled o vývoji státního dluhu v 1. čtvrtletí 2010 podává následující tabulka:

	Stav 1. 1. 2010	Půjčky (a)	Splátky (b)	Kurzové rozdíly (c)	Změna (a-b+c)	Stav 31.3. 2010
STÁTNÍ DLUH CELKEM	1 178 244	72 002	30 282	-3 203	38 518	1 216 761
Vnitřní dluh	926 751	69 553	29 979		39 574	966 325
Státní pokladniční poukázky	88 184	29 340	29 979		-639	87 545
Střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy	838 567	40 213			40 213	878 780
Krátkodobé půjčky	0				0	0
Vnější dluh	251 493	2 449	0,303	-3 203	-1 057	250 436
Zahraniční emise dluhopisů	177 153			-3 210	-3 210	189 808
Půjčky od EIB	57 912	2 449	303		2 146	60 057
Směnky	563			7	7	571

Státní půjčky v 1. čtvrtletí 2010 spočívaly především v emisích státních dluhopisů. Bylo realizováno 5 emisí krátkodobých státních dluhopisů, a sice státních pokladničních poukázek (SPP). Všechny tyto emise SPP byly primárně určeny k financování dlouhodobého státního dluhu. Celkový objem půjček prodejem SPP dosáhl v uvedeném období objemu 29 340 mil. Kč. Objem splátek SPP činil 29 979 mil. Kč. Stav státních pokladničních poukázek v oběhu se tak v průběhu 1. čtvrtletí 2010 snížil ze 88 184 mil. Kč na počátku roku na 87 545 mil. Kč, tj. o 639 mil. Kč.

Stav krátkodobých půjček na konci 1. čtvrtletí 2010 byl stejný jako na počátku, a to nulový.

V 1. čtvrtletí 2010 pokračovalo MF ve vydávání střednědobých a dlouhodobých dluhopisů na domácím primárním trhu podle emisního plánu v souladu s emisní politikou nastoupenou od začátku roku 2000. Dne 1.2.2010 proběhlo vydání 1. tranše 59. emise 3letých dluhopisů v objemu 7 309 mil. Kč. Dne 1.3.2010 se uskutečnilo vydání 1. tranše 60. emise

5letých dluhopisů v objemu 7 772 mil.Kč. Dále byla realizována dvě zновуotevření 56. emise 10letých dluhopisů v celkovém objemu 11 624 mil. Kč, jedno zновуotevření 58. emise 15letých dluhopisů v objemu 3 499 mil. Kč a jedno zновуotevření 60. emise 5letých dluhopisů v objemu 6 509 mil. Kč. Celkově tak emise domácích střednědobých a dlouhodobých dluhopisů na primárním trhu dosáhly v 1. čtvrtletí 2010 výše 36 713 mil. Kč.

Číslo emise a tranše	Datum tranše (emise)	Datum splatnosti	Nominální objem tranše	Částka získaná primární aukcí	Kupón ¹	Výnos do splatnosti
			(mil. Kč)	(mil. Kč)	(%)	(% pa)
56, 7. tranše	18.1.2010	11.4.2019	5 347,00	5 624,80	5,00	4,30
59, 1. tranše	1.2.2010	16.9.2013	7 308,65	7 278,91	2,80	2,91
58, 5. tranše	15.2.2010	25.5.2024	3 499,56	3 686,66	5,70	5,16
60, 1. tranše	1.3.2010	1.9.2015	7 772,30	7 806,59	3,40	3,30
56, 8. tranše	8.3.2010	11.4.2019	6 277,00	6 732,19	5,00	4,03
60, 2. tranše	22.3.2010	1.9.2015	6 508,83	6 543,12	3,40	3,28

Současně bylo provedeno celkem 8 prodejů SDD z portfolia v celkovém objemu 3 500 mil. Kč a v následující struktuře:

- 4 prodeje 58. emise 15letých státních dluhopisů z roku 2009 v celkovém objemu 2 500 mil. Kč
- 4 prodeje 59. emise 3letých státních dluhopisů z roku 2010 v celkovém objemu 1 000 mil. Kč

Prémii emisí střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů na primárním trhu bylo v 1. čtvrtletí 2010 dosaženo v případě pěti ze šesti vydaných tranší, přičemž jejich výše dosáhla 989 mil. Kč. Spolu s prémiemi dosažených v rámci obchodů s SDD na sekundárním trhu ve výši 237 mil. Kč tak dosáhly celkové prémie transakcí s SDD výše 1 226 mil.Kč. Naproti tomu diskont byl zaznamenán pouze v případě jedné ze šesti vydaných tranší, přičemž jeho výše dosáhla 30 mil. Kč. Na sekundárním trhu diskonty dosáhly 3 mil. Kč a celkem tak pouze 33 mil. Kč. Pro srovnání, v 1. čtvrtletí 2009 dosáhly prémie výše 207 mil. Kč a diskonty 2 382 mil. Kč, což znamená, že v 1. čtvrtletí 2010 se oproti stejnému období minulého roku zcela obrátila vzájemná proporce diskontů a prémií. Tato situace je způsobena zejména příznivým vývojem na dlouhém konci výnosové křivky v důsledku poklesu rizikových přírážek oproti minulému roku.

¹ Ročně vyplácený kupon

Prémie emisí státních střednědobých a dlouhodobých dluhopisů jsou od roku 2008 součástí příjmů kapitoly Státní dluh².

Celkový objem domácích střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů v oběhu se v důsledku emisí na primárním trhu a obchodů na trhu sekundárním zvýšil z 838 567 mil. Kč na počátku roku 2010 o 40 213 mil. Kč na 878 780 mil. Kč na konci 1. čtvrtletí roku 2010. Ke zvýšení tohoto objemu přispěly emise SDD na primárním trhu ve výši 36 713 mil. Kč a prodeje z portfolia MF na sekundárním trhu ve výši 3 500 mil. Kč. Žádné splátky ani zpětné odkupy SDD nebyly v průběhu 1. čtvrtletí 2010 realizovány.

Ke konci 1. čtvrtletí 2010 byly v oběhu státní dlouhodobé dluhopisy emitované na zahraničních trzích v celkovém objemu 189 808 mil. Kč, zatímco na počátku roku 2010 tento objem činil 193 018 mil. Kč. Pokles korunové hodnoty těchto dluhopisů ve výši 3 210 mil. Kč zapříčiněn zhodnocováním české měny.

Objem státních dluhopisů v oběhu vzrostl v 1. čtvrtletí 2010 o 36 364 mil. Kč (v nominálním vyjádření) z 1 119 769 mil. Kč na 1 156 133 mil. Kč. Znamená to, že **objem státních dluhopisů v oběhu vzrostl v průběhu 1. čtvrtletí 2010 na 103,2 % jejich stavu na začátku roku.**

Kromě výpůjček emisemi státních dluhopisů se v průběhu 1. čtvrtletí roku 2010 čerpaly půjčky od Evropské investiční banky (EIB) v celkové výši 2 449 mil. Kč:

1. února 2010 druhá tranše půjčky půjčky na výstavbu jihozápadní části B Pražského okruhu ve výši 649 mil. Kč, 10. března 2010 první tranše půjčky rámcového úvěru vodního hospodářství III ve výši 400 mil. Kč a 25. března 2010 devátá tranše půjčky v rámci projektu Spolufinancování Operačního programu doprava – A ve výši 1 400 mil. Kč.

V průběhu 1. čtvrtletí 2010 se uskutečnily též splátky půjček od Evropské investiční banky v celkovém objemu 303 mil. Kč, kdy dne 15. března 2010 se uskutečnily dílčí splátky půjčky na výstavbu dálnic B ve výši 177 mil. Kč, dílčí splátky půjčky na prevenci povodní ve výši 60 mil. Kč, dílčí splátky půjčky pro Masarykovu univerzitu ve výši 55 mil. Kč a dílčí splátka půjčky na výstavbu Pražského okruhu část A ve výši 11 mil. Kč.

Stav půjček od EIB se tak v průběhu 1. čtvrtletí 2010 zvýšil z 57 912 mil. Kč. na 60 057 mil. Kč.

² Včetně prémie z obchodů se státními střednědobými a dlouhodobými dluhopisy na sekundárním trhu.

Vývoj úrokových sazeb

Výnosy SPP v 1. čtvrtletí roku 2010 dosahovaly ve srovnání se stejným obdobím roku 2009 výrazně nižších hodnot. Zatímco výnos 3měsíční emise SPP v únoru 2010 činil 1,95 % p.a., v únoru 2009 tento dosahoval 1,05 % p.a. V případě výnosu 12měsíční emise SPP se jednalo o hodnotu 2,50 % p.a. v březnu 2010 oproti 1,38 % p.a. v březnu 2009. V průběhu 1. čtvrtletí 2010 se projevil mírně klesající trend vývoje výnosů do splatnosti SPP.

Výnosy do splatnosti střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů v průběhu 1. čtvrtletí 2010 vykazovaly mírně klesající trend, výrazný pokles nastal oproti výnosům v první polovině roku 2009.

Výnos 1. tranše 3leté 59. emise SDD činil na počátku února 2,91 % p.a., zatímco v roce 2009 v polovině dubna dosahoval výnos 1. tranše 57. emise SDD hodnoty 3,61 % p.a, tj. na konci března 2010 byl oproti dubnu minulého roku o 70 bazických bodů nižší.

Výnos 1. tranše 5leté 60. emise SDD činil na počátku března 3,30 % p.a., na konci března pak poklesl u 2. tranše této emise na hodnotu 3,28 % p.a., zatímco v roce 2009 v polovině května dosahoval výnos 10. tranše 50. emise SDD hodnoty 4,15 % p.a, tj. na konci března 2010 byl oproti květnu minulého roku o 87 bazických bodů nižší.

Výnos 7. tranše 10leté 56. emise SDD činil v polovině ledna 4,30 % p.a., na počátku března pak poklesl u 8. tranše této emise na hodnotu 4,03 % p.a., zatímco v roce 2009 na konci března dosahoval výnos 1. tranše 56. emise SDD hodnoty 5,62 % p.a, tj. v březnu 2010 byl oproti stejnému měsíci minulého roku o 159 bazických bodů nižší.

Výnos 5. tranše 15leté 58. emise SDD činil v polovině února 5,16 % p.a., zatímco u 1. tranše této emise na konci května 2009 dosahoval výnos úrovně 5,80 % p.a, tj. byl o 64 bazických bodů nižší.

2. Příjmy a výdaje kapitoly Státní dluh

Podle zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), § 10, odstavec 4, tvoří od roku 2001 příjmy a výdaje státního rozpočtu spojené s obsluhou a s umořováním státního dluhu kapitolu Státní dluh.

Přehled rozpočtových příjmů kapitoly Státní dluh v 1. čtvrtletí 2010 podává následující tabulka.

v mil. Kč

Ukazatel	Skutečnost 1. čtvrtletí 2009	Rozpočet 2010		Skutečnost 1. čtvrtletí 2010	% Plnění	Index 2010/2009 (%)
		Schválený	vč. všech změn			
1	2	3	4	5	5 : 4	5 : 2
Příjmy kapitoly celkem	1 624	6 868	6 868	2 205	32,1	135,8
1. Úrokové příjmy celkem	1 624	6 568	6 568	2 205	33,6	135,8
vnitřního dluhu	1 624	5 790	5 790	2 205	38,1	135,8
<i>Z toho:</i>						
středně- a dlouhodobé dluhopisy	1 098	4 190	4 190	2 011	48,0	183,1
krátkodobé půjčky	526	1 600	1 600	194	12,2	37,0
vnějšího dluhu	0	778	778	-	-	-
<i>Z toho:</i>						
zahraniční emise dluhopisů	0	778	778	-	-	-
2. Realizovaný kurzový zisk	-	300	300	-	-	-

Tyto výsledky kapitoly znamenají, že v porovnání s 1. čtvrtletím 2009 se v 1. čtvrtletí 2010 celkové příjmy kapitoly zvýšily o 35,8 %, stejně jako příjmy úrokové. Příjmy kapitoly za 1. čtvrtletí 2010 se zvýšily meziročně ve srovnání s 1. čtvrtletím 2009 o 581 mil. Kč. Příjmy kapitoly jsou ve srovnání se schváleným rozpočtem, který je shodný s rozpočtem po změnách, o 7,1 procentních bodů nad alikvotou pro 1. čtvrtletí 2010.

Celkové příjmy kapitoly v 1. čtvrtletí 2010 dosáhly výše **2 205 mil. Kč**, což představuje 32,1 % příjmů rozpočtovaných pro rok 2010. Příjmy kapitoly Státní dluh byly v 1. čtvrtletí 2010 tvořeny **výhradně úrokovými příjmy**.

Úrokové příjmy kapitoly Státní dluh ve výši 2 205 mil. Kč byly tvořeny výhradně příjmy vnitřního dluhu. Z této částky představují příjmy ze střednědobých a dlouhodobých dluhopisů celkem 2 011 mil. Kč, kdy 785 mil. Kč činily alikvotní úrokové výnosy spojené s emisemi SDD na primárním trhu a prodeji těchto instrumentů na trhu sekundárním a 1 226 mil. Kč prémie spojené s transakcemi s SDD na primárním a sekundárním trhu. Příjmy ze střednědobých a dlouhodobých dluhopisů vzrostly oproti 1. čtvrtletí 2010 o 83,1 % především v důsledku příznivého vývoje úrokových sazeb, který generoval výrazně vyšší prémie SDD v 1. čtvrtletí 2010 oproti stejnému období minulého roku.

Příjmy z krátkodobých poskytnutých půjček ve výši 195 mil. Kč byly tvořeny výhradně příjmy z aktivních operací řízení likvidity na účtu řízení likvidity státní pokladny (repo operací se zástavou poukázek ČNB a SPP a depozitních operací). Tyto příjmy poklesly ve srovnání s 1. čtvrtletím roku 2009 o 63,0 %, což bylo způsobeno menším objemem investovaných prostředků a nižšími úrokovými sazbami.

Přehled rozpočtových výdajů kapitoly Státní dluh v 1. čtvrtletí 2010 podává následující tabulka.

Ukazatel	Skutečnost 1. čtvrtletí 2009	Rozpočet 2010		Skutečnost 1. čtvrtletí 2010	% Plnění	Index 2010/2009 (%)
		Schválený	vč. všech změn			
1	2	3	4	5	5 : 4	5 : 2
Výdaje kapitoly celkem	8 927	76 357	74 839	4 846	6,5	54,3
1. Úrokové výdaje celkem	8 902	61 981	62 131	4 814	7,7	54,1
na vnitřní dluh	7 010	47 256	47 406	2 697	5,7	38,5
<i>Z toho:</i>						
na státní pokladniční poukázky	407	2 851	2 851	232	8,1	56,9
na středně- a dlouhodobé dluhopisy	6 602	44 405	44 555	2 465	5,5	37,3
na krátkodobé půjčky	0	-	-	-	-	-
na vnější dluh	1 892	14 725	14 725	2 116	14,4	111,8
<i>Z toho:</i>						
na zahraniční emise dluhopisů	1 461	12 374	12 374	1 824	14,7	124,8
na půjčky od EIB	431	2 352	2 352	292	12,4	67,9
2. Poplatky	25	700	700	32	4,6	127,5
3. Úmor státní dluhu	-	4	4	-	-	-
4. Realizovaná kurzová ztráta	-	1 000	1 000	-	-	-
5. Transfery³	-	12 671	11 003	-	-	-

Tyto výsledky kapitoly znamenají, že v porovnání s 1. čtvrtletím 2009 se v 1. čtvrtletí 2010 celkové výdaje kapitoly snížily o 45,7 %, zatímco státní dluh vzrostl o 21,6 % (v porovnání konec 1Q2010 / konec 1Q2009). Výdaje kapitoly za 1. čtvrtletí 2010 se snížily meziročně ve srovnání s 1. čtvrtletím 2009 o 4 081 mil. Kč. Výdaje kapitoly jsou ve srovnání s rozpočtem po změnách o 18,5 procentních bodů pod alikvotou pro 1. čtvrtletí 2010.

³ Transfery na projekty financované z úvěrů od zahraničních finančních institucí

Celkové výdaje kapitoly v 1. čtvrtletí 2010 dosáhly výše **4 846 mil. Kč**, což představuje 6,5 % rozpočtu po změnách pro rok 2010. Úrokové výdaje činily 4 814 mil. Kč, poplatky pak 32 mil. Kč.

Pokles úrokových výdajů v 1. čtvrtletí 2010, které jsou o 17,3 procentních bodů pod alikvotou pro toto období, byl dán zejména poklesem úrokových sazeb oproti stejnému období minulého roku a též nižším objemem vyplácených kuponů SDD v průběhu 1. čtvrtletí 2010 oproti 1. čtvrtletí 2009. V 1. čtvrtletí je přitom vyplácena pouze 1 emise SDD z předpokládaných 19 celkových.

V úrokových výdajích stále dominují úrokové výdaje na vnitřní dluh (2 697 mil. Kč), avšak v porovnání s 1. čtvrtletím 2009 se podíl úrokových výdajů na vnitřní dluh na celkových úrokových výdajích výrazně snížil o 22,7 procentních bodů z 78,7 % na 56,0 %.

Úrokové výdaje na vnitřní (domácí) dluh jsou složeny z úrokových výdajů na státní pokladniční poukázky a z úrokových výdajů na střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy. Úrokové výdaje na státní pokladniční poukázky dosáhly v 1. čtvrtletí 2010 výše 232 mil. Kč oproti 407 mil. Kč ve stejném období roku 2009, což představuje úbytek 43,1 %.

Úrokové výdaje na střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy dosáhly v 1. čtvrtletí 2010 výše 2 465 mil. Kč oproti 6 602 mil. Kč ve stejném období roku 2009, poklesly tedy o 62,7 %. Většinu z těchto výdajů tvořily výdaje na vyplacené kupóny SDD, a to 2 432 mil. Kč. Úrokové výdaje na SDD byly dále zvyšovány výdaji na diskonty SDD ve výši 33 mil. Kč, přičemž z této částky činily diskonty z emisí na primárním trhu 30 mil. Kč a z obchodů na trhu sekundárním pak 3 mil. Kč.

Úrokové výdaje na vnější (zahraniční) dluh ve výši 2 116 mil. Kč byly dány zejména úroky zahraničních emisí státních dluhopisů České republiky, které v 1. čtvrtletí 2010 činily 1 824 mil. Kč oproti 1 461 mil. Kč v 1. čtvrtletí 2009 (přírůstek o 24,8 %). Tyto úrokové výdaje byly určeny především výdaji na swapové operace, jenž byly realizovány pro zajištění těchto zahraničních emisí dluhopisů proti devizovému a úrokovému riziku. Výdaje na tyto zajišťovací operace činily v 1. čtvrtletí 2010 celkem 942 mil. Kč. Úrokové výdaje na zahraniční emise dluhopisů byly ovlivněny rovněž přímými výdaji na kupón 2. emise eurobondů ve výši 882 mil. Kč.

Druhou složkou úrokových výdajů na vnější dluh byly výdaje z titulu půjček od Evropské investiční banky (EIB) ve výši 292 mil. Kč, které se v porovnání s 1. čtvrtletím 2009 snížily o 32,1 %.

V 1. čtvrtletí 2010 činily poplatky spojené s obsluhou státního dluhu 32 mil. Kč, což je 4,6 % rozpočtu. Ve srovnání s 1. čtvrtletím 2009 se úhrady z titulu poplatků zvýšily o 27,5 %.

V roce 2009 byl ve výdajích kapitoly Státní dluh poprvé rozpočtován ukazatel „Transfery na projekty financované z úvěrů od zahraničních finančních institucí“ (dále jen

„transfery“). V rámci tohoto ukazatele jsou rozpočtovány prostředky získané z úvěrů od Evropské investiční banky, které jsou v průběhu roku převáděny prostřednictvím rozpočtových opatření do jiných rozpočtových kapitol. Jinak řečeno, skutečné výdaje v rámci tohoto ukazatele kapitoly Státní dluh budou nulové.

V průběhu 1. čtvrtletí 2010 bylo formou rozpočtových opatření převedeno z „transferů“ celkem 1 668 mil. Kč. Rozpočet tohoto ukazatele se tak snížil z 12 671 mil. Kč na 11 003 mil. Kč.

3. Dluhová strategie a řízení rizik

Ministerstvo financí sledovalo během prvního čtvrtletí strategické cíle v oblasti řízení dluhového portfolia v souladu se Strategií financování a řízení státního dluhu pro rok 2010 zveřejněnou dne 3. prosince 2009. Tento řídicí dokument konkretizuje roční program financování potřeb centrální vlády a kvantifikuje cíle, které vymezují operační prostor pro taktické řízení státního dluhu a státních finančních aktiv prostřednictvím aktivních operací na sekundárním trhu státních dluhopisů a finančních derivátů.

Přehled plnění strategických cílů ke konci prvního čtvrtletí 2010

Hodnocení směřování struktury dluhového portfolia k vyhlášeným cílům a plnění ročního programu financování státu ke konci prvního čtvrtletí 2010 je shrnuto následujícím přehledem.

UKAZATEL	Vyhlášený cíl pro rok 2010	Stav k 31. 3. 2010
Zahraniční emisní činnost	Max. 50% hrubé výpůjční potřeby	0,0%
	0,0 až 140,0 mld. Kč	0,0 mld. Kč
Hrubá emise SDD	102,3 až 292,3 mld. Kč	40,2 mld. Kč
Čistá emise peněžních instrumentů	-25,0 až 25,0 mld. Kč	-0,6 mld. Kč
Půjčky od EIB	12,7 mld. Kč	2,4 mld. Kč
Krátkodobý státní dluh	20% a méně	14,2 %
Průměrná doba do splatnosti	5,5 až 7,0 let	6,3 let
Úroková re-fixace do 1 roku	30 až 40%	29,7 %

Poznámky: SDD – domácí středně a dlouhodobé státní dluhopisy; Hrubá emise zahrnuje SDD sekundární prodeje.

Zdroj: MF ČR.

V oblasti zahraničního financování došlo v prvním čtvrtletí k čerpání dvou tranší půjček od Evropské investiční banky v celkové výši 2,4 mld. Kč, tj. cca 19,3 % tohoto typu financování schváleného zákonem o státním rozpočtu na rok 2010.

V oblasti domácí emisní činnosti došlo v prvním čtvrtletí k hrubé emisi středně- a dlouhodobých dluhopisů v nominální hodnotě 40,2 mld. Kč, z toho 3,5 mld. Kč bylo prodáno na sekundárním trhu prostřednictvím obchodních systémů Odboru řízení státního dluhu, z čehož 2,0 mld. Kč činil prodej Evropské investiční bance. Čistá emise státních dluhopisů od začátku roku 2010 činí 40,2 mld. Kč. V průběhu prvního čtvrtletí nebyly uskutečněny žádné zpětné odkupy.

Celkový nárůst peněžních instrumentů v oběhu v prvním čtvrtletí činil -0,6 mld. Kč.

Krátkodobý státní dluh poklesl v prvním čtvrtletí o 0,5 procentního bodu na 14,2 %, čímž došlo k udržení tohoto ukazatele refinančního rizika pod cílovanou limitní hranicí 20 %.

Průměrná splatnost státního dluhu zaznamenala ke konci prvního čtvrtletí pokles na hodnotu 6,3 let a pohybuje se tak v intervalu vyhlášeného cílového pásma 5,5 až 7 let platného pro rok 2010.

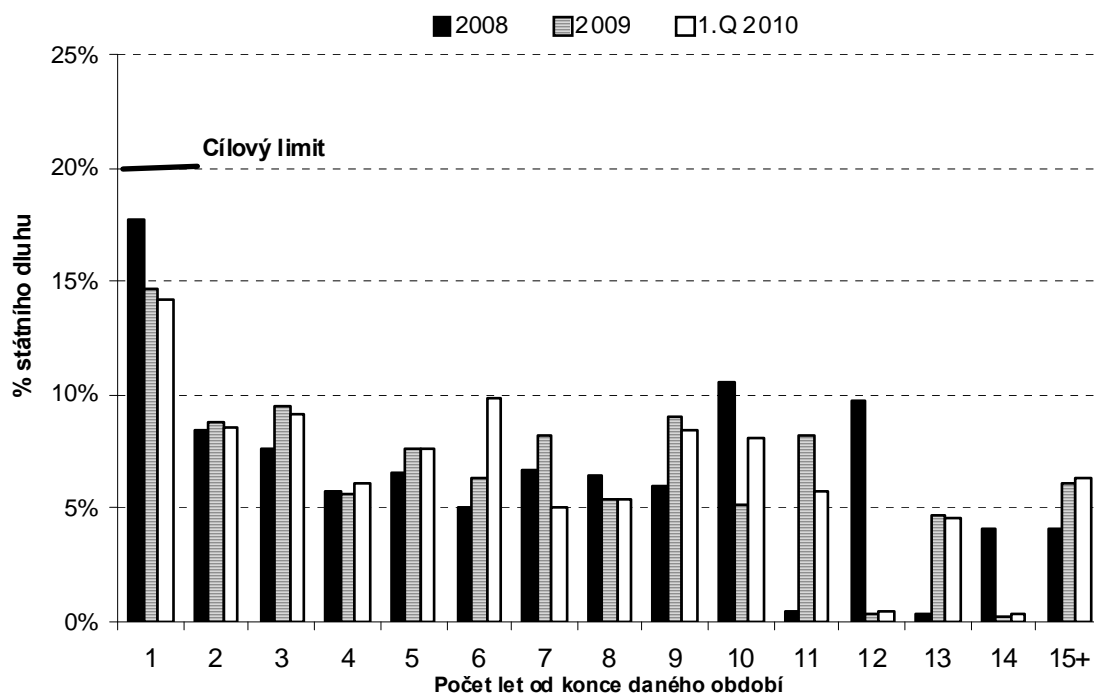
Refinanční riziko

Refinanční riziko zůstává i v roce 2010 rizikem, jehož stabilizace utváří centrální bod pro řízení emisní činnosti a operace se státními dluhopisy na sekundárním trhu. Od roku 2000 je toto riziko systematicky snižováno přepínáním ze státních pokladničních poukázek do středně- a dlouhodobých státních dluhopisů a eurobondů při financování dlouhodobého státního dluhu. Počínaje rokem 2007 je toto riziko aktivně řízeno také prostřednictvím zpětných odkupů státních dluhopisů a ostatních operací na sekundárním trhu.

Hlavním kritériem, které ministerstvo dlouhodobě používá pro měření tohoto rizika, je **krátkodobý státní dluh** (splatný do 1 roku). Ten se dařilo meziročně snižovat z hodnoty 69 % v roce 2000 na 25 % na konci roku 2004, na 22,1 % na konci roku 2005 a ke konci roku 2006 bylo dosaženo hodnoty 17,1 % v souladu s dlouhodobě cílovanou limitní hranicí 20 % a méně. Ta se tak definitivně stala počínaje rokem 2007 fundamentálním limitem emisní činnosti Ministerstva financí a řízení finančních rizik českého dluhového portfolia. Dosažením hodnoty 18,7% byl tento limit ke konci roku 2007 splněn. Ke konci prvního čtvrtletí roku 2010 činila hodnota tohoto ukazatele 14,2 %.

Novým strategickým cílem počínaje rokem 2005 v oblasti řízení refinančního rizika je také **průměrná splatnost státního dluhu**, která ke konci roku 2005 dosáhla hodnoty 5,8 let, ke konci roku 2006 hodnoty 6,2 let a ke konci roku 2007 hodnoty 6,4 let. Ke konci prvního čtvrtletí roku 2010 činila hodnota tohoto ukazatele 6,3 roku a pohybuje se tak v mezích cílového pásma 5,5 až 7 let.

Klíčovým ukazatelem refinančního rizika je **stabilizace profilu splácení státního dluhu**. Vývoj tohoto profilu ke konci prvního čtvrtletí roku 2010 ve srovnání s koncem let 2008 a 2009 zachycuje graf.

Úrokové riziko

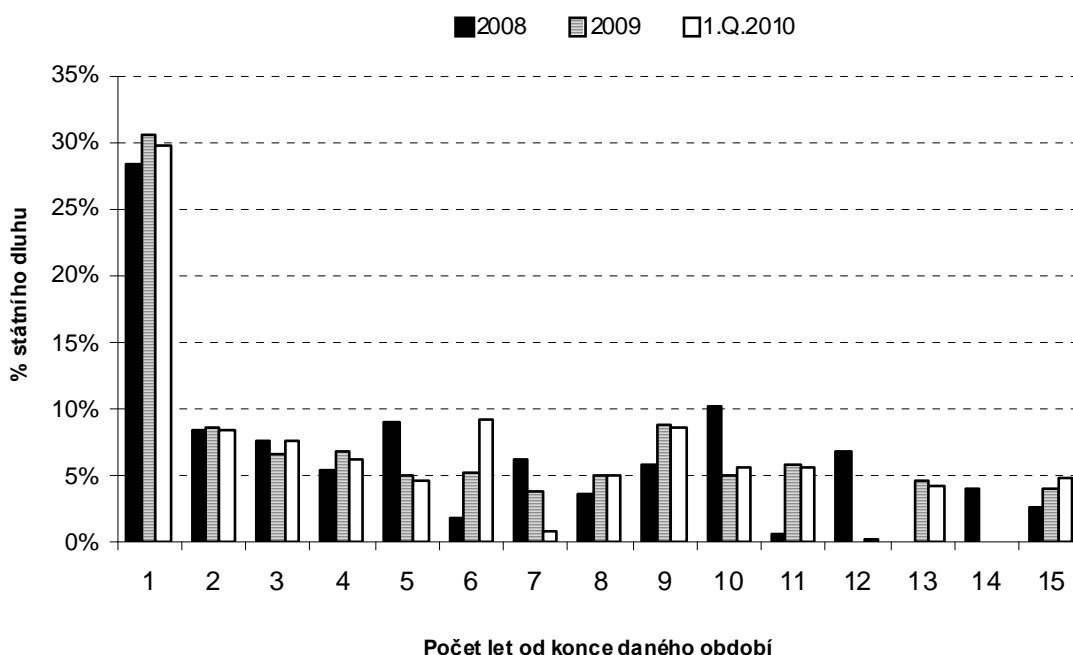
Struktura státního dluhu z hlediska úročení dluhových instrumentů zůstala během prvního čtvrtletí 2010 stabilizována na hranici 30 % na úrovni 29,7 % co se týká úrokové refixace dluhového portfolia do 1 roku.

Státní dluh z hlediska úročení v letech 2005 až 2010 (stav na konci období, %)

	2005	2006	2007	2008	2009	1.Q 2010
Bezúročný dluh	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Fixně úročený dlouhodobý dluh	81,9	84,1	86,6	84,7	79,4	80,0
z toho: splatný do 1 roku	5,4	9,0	9,7	9,0	7,0	6,8
Státní pokladniční poukázky a krátkodobé půjčky na peněžním a depozitním trhu	13,6	11,5	9,2	7,9	7,5	7,2
Variabilně úročený dlouhodobý dluh	4,3	4,3	4,1	7,3	13,1	12,8
Dluh s úrokovou refixací do 1 roku včetně vlivu derivátových operací	30,8	25,6	26,2	28,5	30,5	29,7

Počínaje rokem 2006 došlo na základě schválené strategie financování a řízení státního dluhu k opuštění explicitního cílování modifikované durace. Novým klíčovým cílem pro řízení úrokového rizika byla vyhlášena úroková refixace do 1 roku v pásmu 30 až 40 % dluhového portfolia. Ke konci prvního čtvrtletí 2010 se tak hodnota tohoto ukazatele pohybovala pod spodní hranicí cílového pásma.

Úplný časový profil rozložení refixování instrumentů nominálního dluhového portfolia ke konci prvního čtvrtletí 2010 ve srovnání se stavem na konci let 2008 a 2009 zachycuje následující graf.

4. Řízení likvidity státní pokladny

V rámci řízení likvidity Souhrnného účtu státní pokladny byly v 1. čtvrtletí roku 2010 provedeny krátkodobé investice s použitím zástavy poukázek ČNB v hodnotě 569 130 mil. Kč, splátky přitom dosáhly do konce 1. čtvrtletí 577 530 mil. Kč⁴. Celkový výnos těchto investic činil 178,70 mil. Kč. K 31.3.2010 byly na majetkovém účtu MF evidovány poukázky ČNB v nominální hodnotě 61 532 mil. Kč.

Současně byly do konce 1. čtvrtletí 2010 provedeny krátkodobé investice s použitím zástavy SPP v objemu 30 370 mil. Kč a splátky přitom dosáhly objemu 31 870 mil. Kč.

⁴ U všech instrumentů se jedná o hotovostní hodnotu bez úroků.

Celkový výnos těchto investic činil 11,25 mil. Kč. K 31. 3. 2010 byly na majetkovém účtu MF evidovány poukázky SPP v nominální hodnotě 64 514 mil. Kč., z čehož poukázky SPP v nominální hodnotě 4 514 mil. Kč představovaly hodnotu zástavy aktivních operací a poukázky SPP v nominální hodnotě 60 000 mil. Kč byly emitovány do vlastního portfolia.

V rámci řízení likvidity Souhrnného účtu státní pokladny byly v 1. čtvrtletí 2010 realizovány krátkodobé investice ve formě depozitních operací v objemu 147 347 mil. Kč, splátky těchto investic pak dosáhly objemu 146 830 mil. Kč. Celkový výnos depozitních operací činil 4,55 mil.Kč.

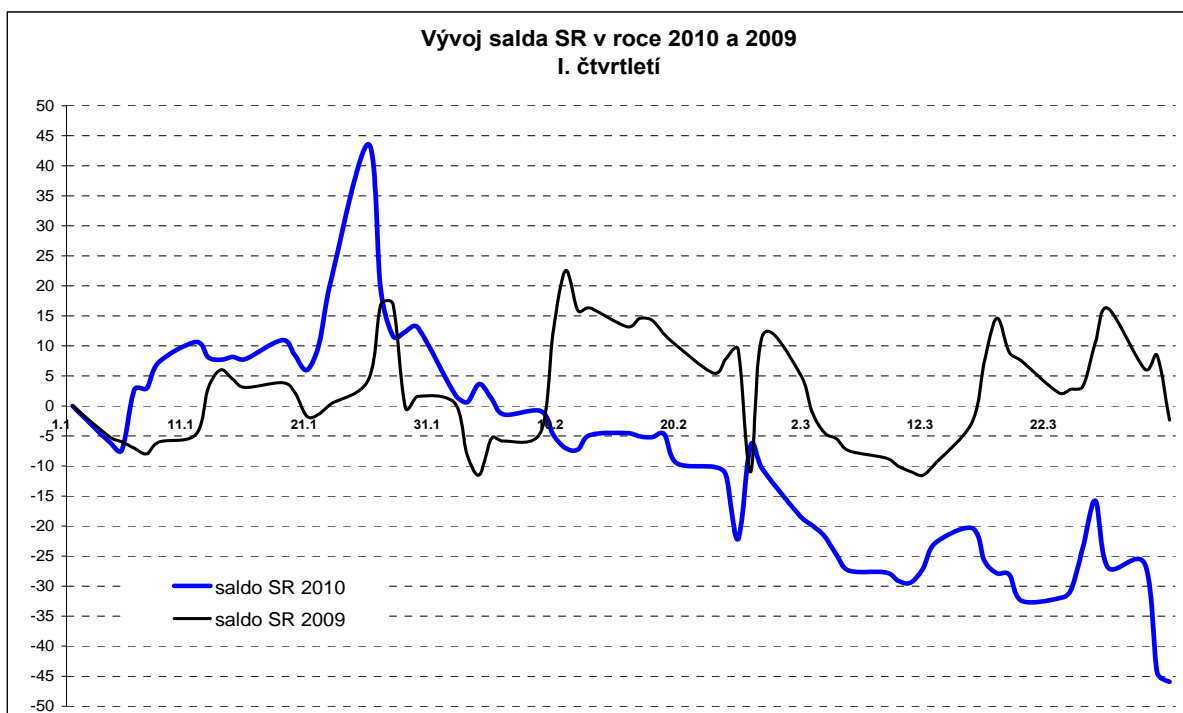
Následující tabulka porovnává výnosy a náklady v mil. Kč dosažené při řízení likvidity v 1. čtvrtletí roku 2010 se stejným obdobím předchozího roku:

	mil.Kč		
Řízení likvidity	1. čtvrtletí 2009	1. čtvrtletí 2010	2010/2009 (%)
Výnosy z operací s P ČNB	496,51	178,70	35,99
Úrokové výnosy/náklady na SPP	10,12	11,25	111,17
Výnosy z depozitních operací	15,97	4,55	28,49
Celkem	522,60	194,50	37,22

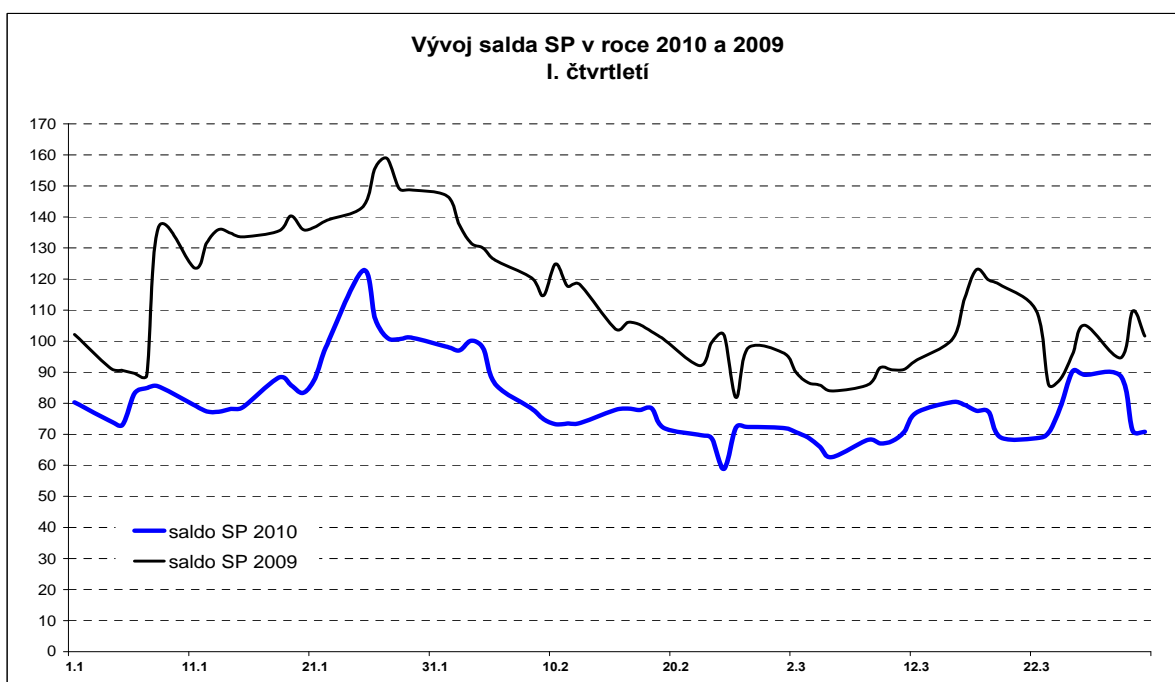
Z tabulky je zřejmé, že zatímco za 1. čtvrtletí roku 2010 úspory převýšily náklady celkem o 194,50 mil. Kč, ve stejném období roku 2009 úspory převýšily náklady o 522,60 mil. Kč. Operacemi s přebytkem finančních zdrojů státní pokladny bylo dosaženo v 1. čtvrtletí letošního roku o 328,10 mil. Kč nižšího výnosu než v 1. čtvrtletí minulého roku.

Podstatně nižší výnos z investování finančních prostředků souhrnného účtu státní pokladny v 1. čtvrtletí roku 2010 ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku byl způsoben menším objemem finančních zdrojů Státní pokladny, a to denně v průměru o 32,86 mld. Kč a nižšími úrokovými sazbami.

Vývoj salda státního rozpočtu za 1. čtvrtletí roku 2010 a 2009 v mld. Kč znázorňuje následující graf:

Vývoj salda státní pokladny za 1. čtvrtletí roku 2010 a 2009 v mld. Kč znázorňuje následující graf:

Ostatní operace řízení likvidity

V průběhu 1. čtvrtletí 2010 došlo na základě uzavřené smlouvy k poskytnutí dvou půjček z umořovacího účtu České exportní banky v celkové výši 1 749 mil. Kč za úrokovou sazbu vycházející z průměrného výnosu aukcí státních střednědobých dluhopisů.

C. SITUAČNÍ ZPRÁVA STÁTNÍ POKLADNY

Státní pokladna (SP) zahrnuje veřejné peněžní prostředky, které jsou odděleně vedeny na příjmových a výdajových účtech státního rozpočtu, na účtech státních finančních aktiv, na účtech finančních a celních úřadů, na kterých jsou spravovány daňové příjmy, které jsou následně určeny územním rozpočtům, Evropské unii, Státnímu fondu dopravní infrastruktury a Státnímu fondu životního prostředí, dále na účtu řízení likvidity státní pokladny, na účtech mimorozpočtových prostředků organizačních složek státu, státních fondů a dalších účtech, pokud tak stanoví zvláštní zákon.

Ke správě stanovených peněžních prostředků státní pokladny slouží, v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, tzv. **souhrnný účet státní pokladny**, na kterém je soustředěna většina výše uvedených veřejných prostředků včetně výnosů z prodeje státních dluhopisů. Zůstatek prostředků na souhrnném účtu je využíván při řízení likvidity státní pokladny prostřednictvím obchodování s pokladničními poukázkami ČNB nebo státními pokladničními poukázkami s cílem minimalizace výdajů spojených s obsluhou státního dluhu.

Souhrnný účet státní pokladny

Ukazatel	31.3.2009	31.3.2010	Rozdíl	Index v %
	(1)	(2)	(2-1)	(2:1)
1. Státní rozpočet - saldo příjmů a výdajů	-2 346	-45 942	-43 596	1 958,3
2. Sdílené daně určené územním rozpočtům - saldo	14 015	11 435	-2 580	81,6
3. Sdílené příjmy ES a SR - saldo	623	580	-43	93,1
4. Sdílené daně určené SFDI, SFŽP - saldo	206	226	20	109,7
5. Prostředky na účtech SFA	84 029	102 072	18 043	121,5
- toho: prostředky na umožňovacím účtu	74 272	89 961	15 689	121,1
6. Účet řízení likvidity státní pokladny	-101 596	-70 787	30 809	69,7
7. Účet financování státního dluhu				
8. Rezervní fondy a FKSP OSS - zůstatek	2 240	1 664	-576	74,3
A. Celková pozice státní pokladny (1. až 8.)	-2 829	-752	2 077	26,6
B. Účet hospodaření státního rozpočtu	2 842	769	-2 073	27,1
C. Souhrnný účet státní pokladny (A+B)	13	17	4	130,8

Jak je patrné z tabulky, souhrnný účet státní pokladny byl v největší míře tvořen prostředky na účtech státních finančních aktiv. V 1. čtvrtletí 2010, stejně jako v roce 2009, byly na účtech státních finančních aktiv vykazovány nejenom prostředky účelově určené ke krytí výdajů státního rozpočtu v průběhu roku (např. na restituce, povodně apod.), ale především prostředky získané

dřívějšími emisemi státních dluhopisů (evidované na tzv. umořovacím účtu). Zapojení prostředků umořovacího účtu v rámci souhrnného účtu SP se proti roku 2009 zvýšilo (o 15,7 mld. Kč), když na druhé straně došlo k dalšímu poklesu zapojení **prostředků rezervních fondů** organizačních složek státu, jejichž zůstatek k 31.3.2010 dosáhl 1,7 mld. Kč (vč. zůstatku FKSP), což souviselo se zrušením možnosti převádět nečerpané výdaje organizačních složek státu do rezervních fondů a převedením značné části prostředků rezervních fondů OSS do příjmů státního rozpočtu v předchozích letech. Nižší byly i stavy na účtech sdílených daní určených územním rozpočtům.

Ke konci března 2010 byl na souhrnném účtu SP vykázán zůstatek ve výši 17 mil. Kč (podrobněji viz tabulku č. 6 v příloze). Tento byl součtem:

- **schodku státního rozpočtu ve výši 45,9 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi příjmy v objemu 249,2 mld. Kč a výdaji ve výši 295,1 mld. Kč,

- **zůstatku sdílených daní určených územním rozpočtům ve výši 11,4 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi příjmy (nárokem) z celostátního výnosu daní ve výši 40,2 mld. Kč a skutečným převodem těchto daňových příjmů územním rozpočtům ve výši 28,8 mld. Kč (jde o prostředky na příjmových účtech finančních úřadů určené pro územní orgány – kraje a obce – za daň z přidané hodnoty, daně z příjmů fyzických osob, daně z příjmů právnických osob a některé další daňové příjmy, korigované provedenými převody do územních rozpočtů prostřednictvím převodových účtů),

- **zůstatku sdílených příjmů (cla) Evropských společenství (ES) a státního rozpočtu ve výši 0,6 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi celkovými příjmy ve výši 1,9 mld. Kč a jejich převody do rozpočtu ES (1,0 mld. Kč) a do státního rozpočtu (0,3 mld. Kč),

- **zůstatku sdílených daní určených státním fondům (SFDI a SFŽP) ve výši 0,2 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi jejich nárokem (5,4 mld. Kč) a převodem (5,2 mld. Kč),

- **prostředků na účtech státních finančních aktiv ve výši 102,1 mld. Kč**, představujících zůstatky účelových prostředků vedených na vkladových účtech u ČNB (na umořovacím účtu 90,0 mld. Kč, na účtu pro úhradu restitucí a ostatních účelových prostředků pro Ministerstvo zemědělství 1,6 mld. Kč, na účtu zvláštních účelových prostředků 5,1 mld. Kč, na umořovacím účtu úvěrů EIB 2,6 mld. Kč, na účtu prostředků z malé privatizace na výdaje spojené se zánikem věcných břemen 1,0 mld. Kč, na účtu prostředků úrazového pojištění 0,7 mld. Kč, na účtu prostředků na odstraňování důsledků povodní 0,6 mld. Kč, na účtu státních finančních rezerv 0,3 mld. Kč, na účtu výnosů a nákladů spojených s likvidací federálních orgánů 0,1 mld. Kč, na účtu prostředků souvisejících s reformou veřejné správy 0,1 mld. Kč a dalších),

- **zůstatku na účtech rezervních fondů a FKSP** organizačních složek státu ve výši **1,7 mld. Kč**, představujícího saldo prostředků přijatých do rezervních fondů a jejich čerpání převodem do příjmů kapitol, resp. saldo tvorby a čerpání FKSP,

- **zůstatku účtu řízení likvidity státní pokladny a účtu financování státního dluhu¹** ve výši **-70,8 mld. Kč**, který představoval dočasné reinvestování určených prostředků státní pokladny formou nákupu pokladničních poukázek ČNB, a tím získání úrokových výnosů, resp. úsporu úrokových nákladů v případě odkupu vlastních státních pokladničních poukázek Ministerstvem financí,

- **zůstatku účtu hospodaření státního rozpočtu²** ve výši **0,7 mld. Kč**, který slouží pro financování některých specifických výdajů rozpočtových kapitol z úvěrů od Evropské investiční banky a ze státních finančních aktiv.

Řízení likvidity státní pokladny v lednu až březnu 2010, tj. vyrovnávání nesouladu mezi příjmy a výdaji státního rozpočtu v průběhu roku, se proti loňskému 1. čtvrtletí nepatrně zhoršilo, když průměrný denní stav nevyužitých prostředků na souhrnném účtu státní pokladny dosahoval 8 mil. Kč proti 7 mil. Kč v roce 2009. Průměrný denní objem reinvestovaných prostředků na účtu řízení likvidity SP byl v meziročním srovnání nižší (80,3 mld. Kč proti 114,2 mld. Kč v roce 2009). Souviselo to především s výrazně nižším zapojením rezervních fondů organizačních složek státu (vč. FKSP) do souhrnného účtu SP (průměrný denní stav v 1. čtvrtletí 2010 představoval 2,1 mld. Kč proti 18,3 mld. Kč v roce 2009), a také nižším zapojením vkladových účtů státních finančních aktiv (průměrný denní stav 79,5 mld. Kč proti 84,8 mld. Kč v předchozím roce). Na druhé straně mírně vyšší byly průměrné zůstatky účtů určených pro převod daní územním samosprávným celkům, státním fondům a Evropské unii. Záporné bylo zapojení prostředků státního rozpočtu - průměrné denní saldo státního rozpočtu za 1. čtvrtletí roku 2010 bylo schodkové ve výši 8,8 mld. Kč, zatímco v 1. čtvrtletí 2009 bylo přebytkové

¹ Účet „Financování státního dluhu“ (ÚFSD) je aktivně-pasivní účet (v rámci SFAP) sloužící ke krytí (přechodného) schodku státního rozpočtu ke konci roku stanovenými vybranými zdroji souhrnného účtu státní pokladny. „Vypůjčené“ zdroje SP jsou evidovány jako pasivum na ÚFSD, které je v následujícím roce umořeno (prostředky jsou „vráceny“) z emisní činnosti.

² Účet „Hospodaření státního rozpočtu“ (ÚHSR) je oboustranným rozpočtovým účtem, na který se v poslední den roku převádí z umořovacího účtu částka určená na krytí deficitu státního rozpočtu (včetně odhadované rezervy na „dodatky“) z emisní činnosti MF. V případě nedostatku prostředků na umořovacím účtu se situace řeší vytvořením pasiva v potřebné výši na ÚFSD. V průběhu roku ÚHSR slouží rovněž k financování některých specifických výdajů rozpočtových kapitol (navýšením deficitu) z úvěrů EIB a ze SFA (nejedná se o výdaje kapitoly SD a OSFA). Věcně jde o financování výdaje jiné kapitoly, ke kterému dá kapitola SD nebo OSFA rozpočtovým opatřením povolení zvýšit výdaj. Kapitola výdaj provede, zvýší se schodek státního rozpočtu a ten je uhrazen buď z úvěru EIB anebo z účtu SFA, kdy výdaj z účtu aktiv představuje financující operaci a transfer (nikoliv příjem či výdaj státního rozpočtu).

(3,0 mld. Kč). Meziroční pokles průměrného denního zůstatku na účtech státních finančních aktiv dosáhl výše 5,3 mld. Kč a tohoto stavu bylo dosaženo přesto, že zůstatek umořovacího účtu vzrostl (o 15,7 mld. Kč; zde jde o rozdíl koncových stavů k 31.3.2010 a 2009, nikoli průměrných denních stavů):

Průměrné denní stav ^{*)}	v mil. Kč								
	Saldo běž. hospodaření SR	Zůstatky účtů pro převod daní USC, SF a EU	Vkladové účty SFA	Účet řízení likvidity SP	Účet financování st.dluhu	Rezervní fondy a FKSP OSS	Celková pozice SP	Účet hospodaření SR	Souhrnný účet SP
	1	2	3	4	5	6	7=1 až 6	8	9=7+8
leden - březen 2010	-8 787	7 376	79 505	-80 330		2 134	-102	110	8
2009	3 013	7 262	84 773	-114 152	-167	18 268	-1 003	1 010	7
rozdíl	-11 800	114	-5 268	33 822	167	-16 134	901	-900	1

*) počítáno na pracovní dny

Průměrný denní zůstatek finančních prostředků na souhrnném účtu státní pokladny v lednu až březnu 2010 **představoval 8 mil. Kč** a proti 1. čtvrtletí 2009 se zvýšil o 1 mil. Kč. Tvořily jej průměrný denní schodek státního rozpočtu (8,8 mld. Kč), průměrný denní zůstatek na účtech pro převod sdílených daní územních samosprávních celků, státních fondů a Evropské unie (7,4 mld. Kč), průměrný denní zůstatek na účtech státních finančních aktiv (79,5 mld. Kč), na účtu řízení likvidity SP (-80,3 mld. Kč), na účtu hospodaření státního rozpočtu (0,1 mld. Kč) a průměrný denní zůstatek rezervních fondů a FKSP organizačních složek státu (2,1 mld. Kč).

Z volných prostředků souhrnného účtu bylo prostřednictvím účtu řízení likvidity státní pokladny **umístěno do krátkodobých operací** (reverzní repo operace nebo buy & sell operace) s pokladničními poukázkami ČNB nebo státními pokladničními poukázkami **v průměru denně 80,3 mld. Kč** (ve stejném období roku 2009 to bylo 114,2 mld. Kč). Průměrný denní stav volných (nevyužitých) prostředků na souhrnném účtu SP (8 mil. Kč) byl proti roku 2009 vyšší o 1 mil. Kč.